

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Dita Cílková

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Možnosti využití prostředků EU pro podporu rozvoje
malého a středního podnikání v Jihočeském kraji

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

Autor
Dita Cílková

2010

VLOŽIT FORMULÁŘ PRO ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Možnosti využití prostředků EU pro podporu rozvoje malého a středního podnikání v Jihočeském kraji vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Hluboké nad Vltavou 31.3.2010

Dita Cílková

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Petře Pártlové, Ph.D. za cenné rady a připomínky během práce na bakalářské práci.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Regionální rozvoj.....	4
2.1	Region.....	4
2.2	Regionální rozvoj.....	4
3	Regionální politika.....	6
3.1	Cíle a nástroje regionální politiky.....	6
3.2	Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU.....	7
3.3	Vývoj regionální a strukturální politiky EU.....	7
3.4	Principy regionální politiky EU spojené s využíváním strukturálních fondů...9	
3.5	Regionální politika v České republice.....	10
4	Význam a postavení MSP v ekonomice.....	11
4.1	Vývoj počtu MSP.....	12
4.2	Vývoj zaměstnanosti v MSP.....	13
4.3	Vývoj výkonů MSP.....	14
5	Systém podpor malých a středních podniků v ČR.....	15
5.1	Legislativní rámec podpory malého a středního podnikání.....	15
5.2	Druhy podpor podnikání.....	17
5.3	Dotace na podporu podnikání.....	17
5.4	Veřejná podpora.....	18
6	Koncepce podpory malého a středního podnikání na období 2007 – 2013.....	19
7	Definice MSP.....	21
8	Institucionální podpora MSP v oblasti dotací a grantů.....	22
8.1	Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest.....	22
8.2	Hospodářská komora České republiky.....	23
8.3	Českomoravská záruční a rozvojová banka.....	25
8.4	Ostatní významné instituce a poradenská místa.....	25
9	Programy podpory v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.....	27
9.1	Národní programy podpory malých a středních podnikatelů.....	27
9.2	Operační program Podnikání a inovace.....	27
9.3	Programy podpory průmyslového výzkumu a vývoje.....	28
9.4	Program podpory účasti na veletrzích a výstavách.....	28
9.5	Rámcový program – technologická centra, centra strategických služeb.....	29
9.6	Program úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie.....	29
10	Programy podpory v gesci Ministerstva zemědělství ČR.....	31
10.1	Program rozvoje venkova ČR.....	31
11	Programy podpory v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.....	32
11.1	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.....	32

12	Program podpory v gesci Regionální rady regionu soudržnosti NUTS 2 Jihozápad	33
12.1	Regionální operační program NUTS II Jihozápad	33
13	Vybrané podpory MSP v objemu vložených finančních prostředků	34
14	Dílčí závěry analytické části	35
15	Metodika	36
15.1	Hlavní a dílčí cíle	36
15.2	Pracovní hypotézy	36
15.3	Vlastní metodika práce	36
16	Operační program Podnikání a inovace	37
16.1	Specifické cíle OP Podnikání a inovace	37
16.2	Jednotlivé programy podpory v rámci OPPI	38
16.3	Využití OPPI v Jihočeském kraji a v mezikrajovém srovnání	44
17	Program rozvoje venkova	48
17.1	Jednotlivé programy podpory v rámci PRV	48
17.2	Využití PRV v Jihočeském kraji a v mezikrajovém srovnání	50
18	Diskuze	54
19	Závěr	55
20	Summary	56
21	Použitá literatura	57
22	Seznam tabulek a grafů	60
23	Přílohy	59
23.1	Porovnání počtu předložených žádostí o dotaci v mezikrajovém srovnání v rámci OPPI k 31.12.2009	59
23.2	Porovnání počtu vyřazených žádostí o dotaci v mezikrajovém srovnání v rámci OPPI k 31.12.2009	60

1 Úvod

Ze statistických dat vyplývá, že malé a střední podniky (dále také MSP) tvoří drtivou většinu podnikatelských subjektů a v samotné Evropské unii (dále také EU) zaměstnávají desítky milionů lidí. Právě proto se na možnosti financování malých a středních podniků upírá taková pozornost. V České republice (dále také ČR) je toto téma aktuální především od vstupu naší republiky do EU a související možnosti čerpat „Evropské“ peníze prostřednictvím Strukturálních fondů. V současné době máme za sebou uzavření jednoho velkého operačního programu a další, 10krát bohatší operační program pro podnikatele právě běží. Z výsledků čerpání fondů před přistoupením ČR k EU vyplývá, že není problém prostředky vyčerpat, ale je problém peníze mezi jednotlivé podniky a potažmo i regiony spravedlivě rozdělit. Principiálně je systém přerozdělování dotačních prostředků nastaven správně, tedy spíše nejlépe, jak je asi možné připravené finanční prostředky mezi žadatele rozdělit. Systém je založen na nutnosti předložit žádost o dotaci, kterou musí firma ve formě projektu připravit. Následně jsou objektivně hodnoceny například náklady na pořízení investice či počet nově vytvořených pracovních míst. Subjektivně je například hodnoceno naplnění cílů příslušného dotačního programu. Ačkoliv by se mohlo zdát, že veškeré firmy mají v prostředí získání dotace stejné vnější podmínky, není tomu tak. Záleží na rozsahu zastoupení daného sektoru podnikání v regionu, existenci souvisejícího oborového typu školství, osvětě a propagaci určitého programu v daném regionu nebo i existenci určitého vzoru v podobě známé firmy, která v daném okrese či regionu dotaci získala. To vše může být důvodem, ač ve snaze rozdělit dotace do krajů spravedlivě, proč některý kraj čerpá dotace více a některý méně. Tato situace by měla být důkladně analyzována, protože z ní logicky vyplývá, jaké jsou slabé stránky regionu a v jaké oblasti například daný region nedostatečně generuje nové nápady ve smyslu žádostí o dotace. V případě obecného povědomí, že další rozvoj a zvyšování konkurenceschopnosti je mimo jiné závislý na regionálním rozsahu vědy a výzkumu, je nízký počet předložených žádostí v oblasti podpory inovací alarmující. Mělo by to být vodítkem pro přijetí změnových opatření. Jako podklad může sloužit právě tato práce, která má za cíl nejen analyzovat dotační prostředky pro malé a střední podniky v Jihočeském kraji, ale také upozornit na možnou nízkou poptávku po dotačních penězích v tématech, která jsou prokazatelně pro rozvoj daného regionu klíčová.

2 Regionální rozvoj

2.1 Region

Pro potřeby regionální politiky chápeme region jako území vymezené přírodními, demografickými, sociálními a ekonomickými podmínkami s určitou mírou homogenity a současně spádovosti k hospodářskému celku. Dále můžeme regiony dělit dle homogenity, heterogenity a nebo podle funkčnosti. Regionem, který má podobné vnitřní charakteristiky, nazýváme regionem homogenním. Ten má podobné vnitřní charakteristiky (vnitřní struktury) vyjádřené pomocí ukazatelů, jako je např. úroveň nezaměstnanosti, příjmová úroveň, stupeň zaměstnanosti v určitém odvětví. Příkladem může být venkovský prostor. Heterogenní regiony se vyznačují nerovnoměrnou vnitřní strukturou a funkční specializací některých částí, takže v nich vznikají růstové póly a periferní části se vzájemnou interakcí. Příkladem může být region severní Moravy a Slezska. Vedle toho funkční region může být definován na základě dojíždění za prací či na základě stupně provázanosti průmyslového odvětví (SKOKAN, 2004).

Je však jasné, že při sledování socioekonomickogeografické diferenciaci v rámci regionálního rozvoje je pevnost či ostrost hranic regionu zpravidla velmi malá (KADEŘÁBKOVÁ, J. 1996). Příslušnou vědou, tedy regionalistikou, chápeme rámcový a souhrnný obor, zabývající se studiem prostorových jevů, procesů a vztahů (HOLUB, 2007).

2.2 Regionální rozvoj

Stejně tak jako definice regionu, i definice regionálního rozvoje není pouze jedna. Rozvoj se dá chápat jako proces zlepšování pomocí rozšiřování, zvětšování nebo zdokonalování (BERAN, DLASK, 2005). Regionální rozvoj je představován komplexem procesů, které probíhají v rámci složitého systému regionu (SKOKAN, 2004). Regionální rozvoj lze také chápat ve dvou základních přístupech – praktickém a akademickém (WOKOUN, 2008). V teorii rozlišujeme tři základní motivace regionálního rozvoje. Ekonomickou, ekologickou a sociální. Základním ekonomickým motivem pro regionální politiku je plné využití všech výrobních faktorů, zejména pracovní síly. Ekologickým motivem je snižování produkce odpadů např. v návaznosti na přelidnění určitého území. Sociálním motivem je snaha o snižování regionálních disparit.

Pod pojmem regionální rozvoj si lze představit ekonomický, sociální, kulturní, společenský i environmentální rozvoj určitého území ve formě rozvojových projektů, jejichž hlavním cílem je tedy všestranný rozvoj a růst cílového regionu (ŽÍTEK, 2003). Rozvoj regionu můžeme chápat nejen podle dosažených hospodářských výsledků, ale i podle určité míry sociálně-ekonomické vyrovnanosti po celém teritoriu (HRABÁNKOVÁ, 2007).

Regionální rozvoj je zapotřebí chápat především z hlediska trvalého zabezpečování vyváženého rozvoje státu, resp. území jeho regionů a územních obvodů krajů a obcí (HRABÁNKOVÁ, 2007). Regionální i oblastní rozvoj lze zkoumat z mnoha hledisek a popsat je řadou ukazatelů a to jak kvantitativního, tak kvalitativního charakteru. Rozvoj daného území lze chápat v několika rovinách, které spolu velmi úzce souvisejí, jsou ve vzájemném vztahu či na sebe navazují a tvoří tak společný rozvojový cyklus. Je tedy nutné sledovat a hodnotit rozvoj ekonomický, územní rozvoj, sociální rozvoj, rozvoj krajiny a rozvoj ve smyslu udržování tradičních hodnot (HRABÁNKOVÁ, 2007).

3 Regionální politika

Důvodem prvních regionálních politik bylo vyrovnat hospodářské rozdíly mezi upadajícími a ostatními regiony. Toto bylo hlavní téma v třicátých a čtyřicátých letech minulého století ve Velké Británii, která musela řešit hospodářskou krizi v průmyslových regionech. Ze stejného důvodu byla následně řešena regionální politika i v Německu, Francii či Itálii. Regionální politika státu představuje reakci na existující meziregionální rozdíly – regionální disparity, které byly vytvořeny v důsledku historického vývoje (SKOKAN, 2004). Regionální politiku lze definovat i jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snížení příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů (WOKOUN, 2008). Regionální rozdíly se dají vyjádřit řadou ukazatelů, jako je úroveň hrubého domácího produktu na obyvatele, úroveň příjmů, zaměstnanosti či nezaměstnanosti. Konkrétní akce, které směřují ke snížení těchto regionálních disparit jsou tedy obsahem regionální politiky.

3.1 Cíle a nástroje regionální politiky

Cíle regionální politiky vycházejí z identifikace hlavních regionálních problémů při respektování hospodářské politiky daného státu. Konkrétní cíle bývají formulovány jako snížení úrovně nezaměstnanosti či zlepšení technické infrastruktury. Z cílů regionální politiky logicky vyplývají nástroje regionální politiky. K základním opatřením státní regionální politiky náleží například zainvestování regionu technickou infrastrukturou (ABRHÁM, 2008). Nástroje regionální politiky jsou zpravidla zaměřeny na přilákání kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu a stimulaci využití vnitřních rozvojových zdrojů. Nástroje lze členit do tří hlavních skupin (WOKOUN, 2008):

- makroekonomické - spadající do národohospodářské politiky jako snížení inflace, regionalizace daní a odvodů
- mikroekonomické - jako například relokace pracovních sil, podpora při nákupu nového bytu
- ostatní nástroje, které jsou zastoupeny třeba regionálními rozvojovými agenturami.

Jiná teorie rozděluje nástroje do sedmi kategorií (WOKOUN, 2008).

- infrastrukturní pomoc

- finanční podněty
- restriktivní prostředky
- decentralizace vládních úřadů
- regionální alokace veřejných investic a vládních zakázek
- regionální rozvojové agentury
- makropolitické nástroje

3.2 Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU

Snaha o hospodářskou a sociální soudržnost je obsažena již v zakládacích listinách Evropského hospodářského společenství, kterou v roce 1957 podepsalo šest zakládajících zemí. Jedním z cílů soudržnosti bylo snižování rozdílů v hospodářské úrovni jednotlivých členů (KÖNIG, LACINA, 2004). Mnohem většího významu však nabyly uvedené slova až po postupném rozšiřování o další země, neboť zakladatelské země měly téměř shodnou hospodářskou úroveň. Během rozšiřování se čím dál tím výrazněji projevovaly rozdíly mezi „starými“ a „novými“ členy Evropského společenství. Rozdíly v hospodářské úrovni, které by ve svém důsledku mohly ohrozit i nejvyspělejší země Evropy, nemohly zůstat bez povšimnutí. Od této chvíle má stále větší význam regionální a strukturální politika, jejímž cílem je efektivně využít prostředky a fondy určené k vyrovnání meziregionálních rozdílů, se zaměřením na nezaměstnanost a podporu ekonomického růstu (BALDWIN, WYPLOSZ, 2008). Hlavním nástrojem regionální a strukturální politiky se tedy staly strukturální fondy Evropské unie, jež byla formálně založena v roce 1993 přejmenováním do té doby existujícího Evropského společenství. Pro současnou podobu hospodářské a sociální politiky má velký význam tzv. Lisabonská smlouva (podle města, kde byla v roce 2000 klíčová smlouva přijata). Ta zařazuje podporu hospodářské, sociální a územní soudržnosti a solidarity mezi členskými státy do základních cílů Unie (PITROVÁ, 2008).

3.3 Vývoj regionální a strukturální politiky EU

Regionální a strukturální politika EU prošla celou řadou změn, jejímž společným jmenovatelem bylo přizpůsobení se rozšiřování EU a souvisejícím hospodářským problémům nových členů (LACINA, RUSEK, 2007). Zároveň bylo nutné reagovat na stále se zvětšující

rozdíly v ekonomice mezi starými a novými zeměmi EU. Jako jeden z prvních nástrojů regionální politiky vznikl v roce 1960 Evropský sociální fond, jehož primárním účelem bylo čelit rostoucí nezaměstnanosti vyplývající z restrukturalizace průmyslu především ve Velké Británii. Nosným prvkem regionální politiky se však v roce 1975 stal Evropský fond regionálního rozvoje. V roce 1988 došlo k první reformě regionální politiky s cílem zefektivnit přerozdělování finančních prostředků a z této reformy vzešla strukturální politika jako politika zastřešující politiku regionální. V roce 1997 představovala regionální a strukturální politika více než 35 % výdajů celkového rozpočtu Evropské unie (WOKOUN, 2008). Zmiňovaná snaha o efektivitu doprovází celý dosavadní vývoj strukturální politiky. Je to patrné především ze snahy o zjednodušení procesu přerozdělování finančních prostředků pomocí snižování počtu cílů, tedy základních os strukturální politiky. Aktuální podoba cílů a nástrojů a návaznost na léta minulá, vyplývá z následující tabulky.

Tabulka 1: Cíle a nástroje regionální politiky

2000 – 2006		2007 - 2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti		
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF FIFG	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	
Cíl 3	ESF	- regionální úroveň - národní úroveň	ERDF ESF
INTERREG	ERDF		
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF	Evropská územní spolupráce	ERDF
LEADER+	EAGGF – orientační sekce		

Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF – záruční sekce FIFG	<i>Problematika rozvoje venkova a rybolovu není součástí politiky soudržnosti, ale je zařazena pod Společnou zemědělskou politiku.</i>	
9 CÍLŮ	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

Zdroj: Kadeřábková, A. 2008

3.4 Principy regionální politiky EU spojené s využíváním strukturálních fondů

Regionální a strukturální politika vychází z několika základních principů:

- **Princip koncentrace**

Jedná se o zásadu koncentrace úsilí, která spočívá v tom, aby prostředky fondy byly využívány pouze k realizaci předem stanovených cílů, co nejúčelněji a nebyly rozměňovány na řadu drobných a méně významných akcí.

- **Princip partnerství**

Jedná se o princip, který zahrnuje úzkou spolupráci mezi příjemcem podpory a příslušnými orgány na národní, regionální a lokální úrovni, jakožto i orgány EU.

- **Princip programování**

Princip klade důraz na alokaci finančních prostředků na základě víceletých a víceoborových programů, nikoliv na základě jednotlivých projektů

- **Princip adicionality (doplňkovosti)**

Princip požaduje, aby finanční prostředky vynakládané ze společného rozpočtu EU měly pouze doplňovat ostatní veřejné výdaje, a nikoli je nahrazovat.

- **Princip monitorování a vyhodnocování**

Jedná se o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivnosti vynakládaných prostředků.

- **Princip solidarity**

Princip požaduje, aby hospodářsky vyspělejší státy svými příspěvky do společného rozpočtu financovaly rozvoj ekonomicky méně rozvinutých států.

- **Princip subsidiarity**

Jedné se princip respektování pravomocí organizačně nižších úrovní, pokud je ovšem možno tento princip na dané úrovni zajistit.

3.5 Regionální politika v České republice

Po období devadesátých let minulého století, kdy nebyla regionální politika v České republice středem zájmu na regionální i národní úrovni, je v současné době konečně regionální politika chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů.

Hlavním impulsem současné diskuze byl problém hospodářského úpadku některých regionů, především v severních Čechách, na severní Moravě a v některých příhraničních oblastech státu v devadesátých letech minulého století. Jejich zaostávání v hospodářské výkonnosti oproti ostatním regionům bylo již více než patrné a zřetelné byly i problémy ekonomické struktury regionů s převahou těžkého průmyslu, ekologické problémy, problémy nedostatečné infrastruktury, růstu nezaměstnanosti apod. Rostoucí regionální rozdíly a blížící se vstup do EU vedly tehdejší vládu k rozhodnutí přijmout opatření k vybudování systému regionální politiky, který umožní přijmout konkrétní opatření na podporu rozvoje problémových regionů. Výsledkem rozhodnutí byly tzv. Zásady regionálního rozvoje, které vstoupily v platnost v roce 1998. Ty tehdy představovaly základní východisko pro regionální politiku ČR. Protože však bylo nutné problematiku regionálního rozvoje upravit zákonem s definovanými pravomocemi státu a nově vznikajících krajů, byl v roce 2000 přijat Zákon 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon se stal zásadním pro provádění regionální politiky příslušnými orgány státní správy a územní samosprávy a současně vytvářel odpovídající právní podmínky pro získání pomoci ze strukturálních fondů. Od roku 2000 je tedy česká regionální politika podpořena zákonem se zaměřením na rozvoj podnikání, rozvoj lidských zdrojů, rozvoj cestovního ruchu, zlepšování regionální infrastruktury, rozvoj občanské vybavenosti, rozvoj služeb sociální a zdravotní péče, na opatření vedoucí k ochraně životního prostředí a samozřejmě na výzkum a technologický vývoj.

4 Význam a postavení MSP v ekonomice

V celosvětově proměnlivém hospodářském prostředí, které se vyznačuje neustálými strukturálními změnami a rostoucími konkurenčními tlaky, ještě více vzrostl význam úlohy malých a středních podniků (MSP). Sektor malého a středního podnikání zaujímá v ekonomice velmi významné místo, neboť ve struktuře všech firem tvoří MSP drtivou většinu. V Evropě operuje 19 milionů MSP, které představují 99,8 % všech firem MSP a zaměstnávají více než 74 milionů Evropanů (VEBER, SRPOVÁ, 2008). MSP je hnací silou podnikatelské sféry, růstu, inovací i konkurenceschopnosti. Hraje rozhodující roli při tvorbě pracovních příležitostí a obecně je faktorem sociální stability a hospodářského rozvoje. V České republice se malé a střední podniky podílejí 61,52 % na zaměstnanosti a 54,57 % na účetní přidané hodnotě.

Malé a střední podniky mají často potíže při získávání kapitálu, zejména rizikového kapitálu, nebo úvěrů, což je dáno mj. i omezenými možnostmi poskytnutí zajištění. Jejich omezené zdroje rovněž zmenšují možnosti jejich přístupu k informacím, zvláště o nových technologiích či potenciálních trzích. Je proto třeba iniciativ, které by ulehčily rozvoj hospodářské činnosti malých a středních podniků, přizpůsobily se jejich potřebám a přispěly tak k využití jejich potenciálu.

Význam a postavení MSP v ekonomice poměrně dobře popisuje Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008, ze které jsou následující pasáže do této kapitoly převzaty. Členství České republiky v Evropské unii přináší podnikatelům možnost čerpat finance ze strukturálních fondů i v programovacím období 2007 – 2013. V roce 2007 byly ukončeny národní programy financované výhradně ze státního rozpočtu a dále je finanční podpora malým a středním podnikům poskytována zejména ze strukturálních fondů EU. Pro přidělování dotací byl Evropskou komisí schválen dne 3. 12. 2007 nový Operační program Podnikání a inovace, který je hlavním opatřením zaměřeným na přímou podporu malého a středního podnikání v roce 2008.

Přímé finanční podpory malým a středním podnikům nejsou jediným a nejúčinnějším nástrojem podpory podnikání v tomto sektoru. Rozvoj podnikání je bezprostředně ovlivňován kvalitou podnikatelského prostředí, proto Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále také MPO) systematicky pracuje také na zlepšování podnikatelského prostředí prostřednictvím obecných opatření pro všechny podnikatele. K těmto opatřením patří i novela živnostenského zákona,

kteřá vešla v účinnost dne 1. 7. 2008, či Projekt mimosoudního řešení spotřebitelských sporů (ADR), který spustilo MPO ve spolupřáci s dalšími subjekty od 1. 4. 2008.

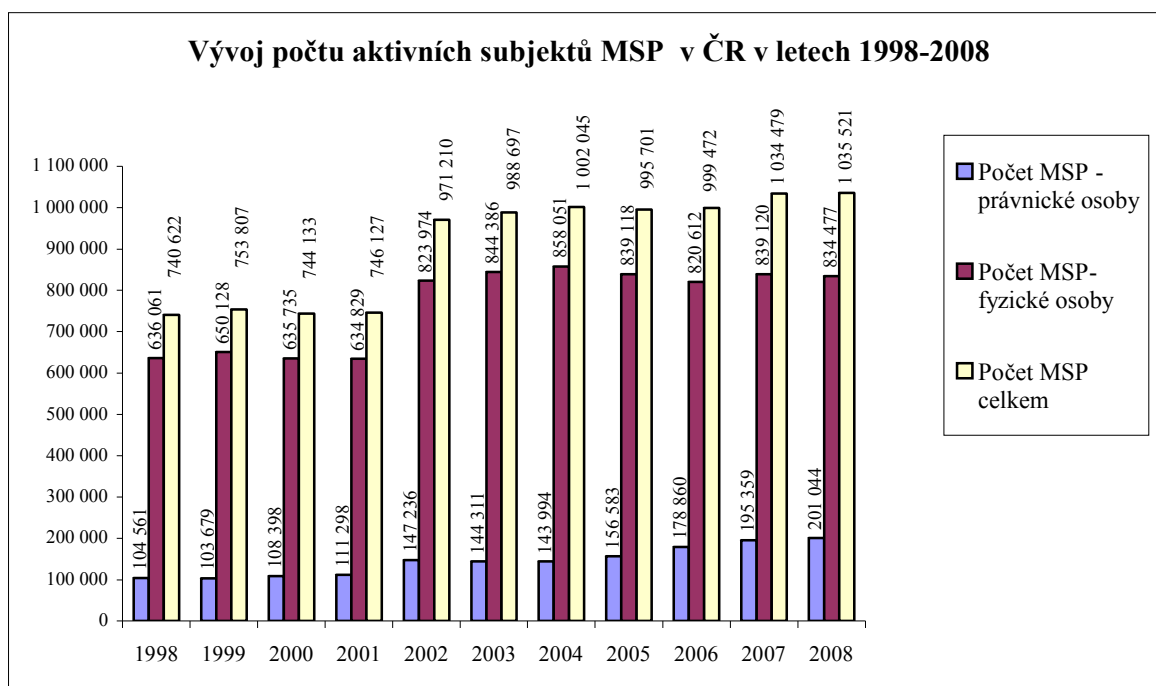
Ze Zprávy o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008 dále vyplývá, že v zájmu vytváření vhodného podnikatelského prostředí byl usnesením vlády č. 446 dne 21. 4. 2008 schválen Plán snižování administrativní zátěže, jenž počítá s redukcí administrativy v podnikání do konce roku 2010 o 20 %. Plán vychází z analýzy téměř 250 právních předpisů týkajících se podnikání, při které bylo zjištěno 2168 různých povinností podnikatelů spadajících zejména pod ministerstva životního prostředí, financí, práce a sociálních věcí, zdravotnictví, zemědělství a průmyslu a obchodu. Do roku 2010 by toto zjednodušení podnikatelského prostředí mělo přinést úsporu 16,7 miliardy korun. Odstraňování administrativních překážek ve všech podobách je obecně nejlepší podporou podnikání. Přehledné právní a daňové prostředí lze proto považovat za nejlepší pobídku pro podnikatele.

4.1 Vývoj počtu MSP

V České republice bylo k 31. 12. 2008 vydáno 2 815 tis. živnostenských oprávnění, což oproti roku 2007 představuje pokles o 1 146 tis. vydaných živnostenských oprávnění, tj. o 28,9 %. Snižování počtu vydaných živnostenských oprávnění přinesla novela živnostenského zákona. Místo původních 125 volných živností vznikla jedna volná živnost s předmětem podnikání "Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona", která zahrnuje 80 oborů činností. K redukcii došlo i u živností řemeslných, vázaných i koncesovaných.

Podle údajů ČSÚ vykazovalo podnikatelskou činnost k 31. 12. 2008 v ČR celkem 1 037 255 právnických a fyzických osob, z toho bylo 1 035 521 MSP. Oproti roku 2007 je to nárůst o 1 042 MSP subjektů, tj. 0,1 %. K největšímu nárůstu celkového počtu MSP došlo oproti roku 2007 ve službách a v průmyslu. U právnických osob MSP došlo k nárůstu o 5 685 subjektů (o 2,9 %), a to zejména právě ve službách (o 5,85 %) a v průmyslu (o 5,62 %). U fyzických osob došlo k poklesu o 4 643 subjektů (o 0,56 %) na celkových 834 477 podnikajících fyzických osob. K poklesu došlo především v obchodu, peněžnictví a službách. Podíl MSP na celkovém počtu aktivních podnikatelských subjektů v roce 2008 byl 99,83 %.

Obrázek 1: Vývoj počtu aktivních subjektů MSP v ČR v letech 1998 - 2008

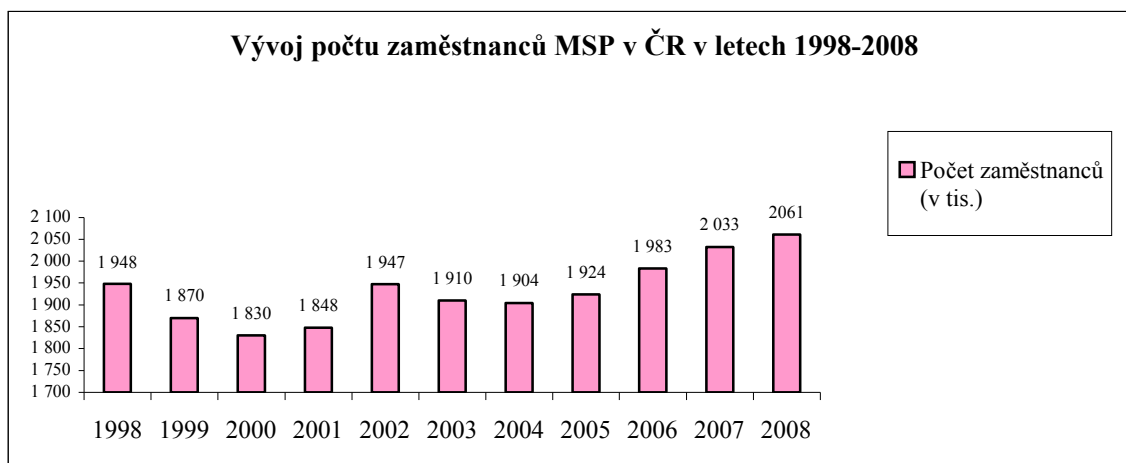

Zdroj: ČSÚ, Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008

4.2 Vývoj zaměstnanosti v MSP

Celkový počet zaměstnanců MSP se v roce 2008 zvýšil oproti roku 2007 o 28 tis. (o 1,38 %) na celkových 2 061 tis. zaměstnanců. K absolutnímu poklesu počtu zaměstnanců došlo v roce 2008 v zemědělství. K absolutnímu nárůstu zaměstnanosti došlo zejména v obchodu a službách.

Obrázek 2: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1998 - 2008

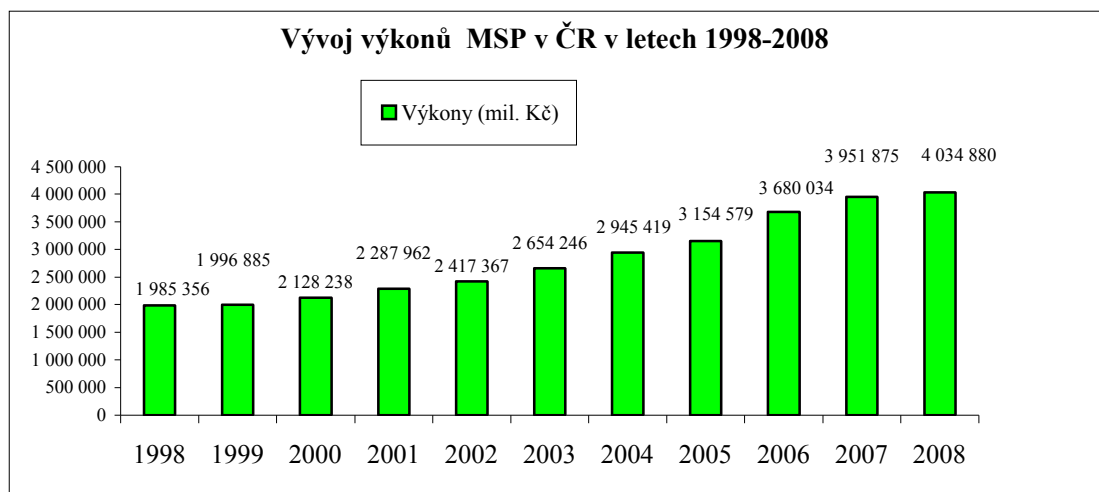
Zdroj: ČSÚ, Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008

Podíl zaměstnanců MSP na celkovém počtu zaměstnanců podnikatelské sféry v ČR v roce 2008 klesl oproti roku 2007 pouze o 0,1 procentního bodu.

4.3 Vývoj výkonů MSP

V roce 2008 vytvořily MSP výkony ve výši 4 034 880 mil. Kč, což je oproti roku 2007 zvýšení o 83 005 mil. Kč, tj. o 2,1 %. Meziroční nárůst v roce 2008 vykazují výkony hlavně v obchodu, dále také ve stavebnictví a službách. Podíl MSP na celkových výkonech podnikatelské sféry v roce 2008 dosáhl 51,53 %, což je oproti roku 2007 pokles o 0,37 procentního bodu.

Obrázek 3: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1998 - 2008

Zdroj: ČSÚ, Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008

Pokud porovnáme výkony na 1 zaměstnance v MSP, došlo v roce 2008 oproti roku 2007 ke zvýšení o 0,71 %.

5 Systém podpor malých a středních podniků v ČR

Otázkám podpory podnikání je věnována pozornost ve všech vyspělých zemích světa. Podnikatelé jsou hybnou silou ekonomiky a to, jaké se těmto subjektům poskytne prostředí a podmínky pro jejich působení a rozvoj, se pak promítne do celkové situace země. Je důležité podporovat především malé a střední podnikatele, kteří jsou flexibilní v přizpůsobování se novým technologiím, trendům a změnám na trhu a jsou schopni vytvářet nová pracovní místa. Ne nadarmo se o malých a středních podnicích mluví jako o páteři ekonomiky (MALACH, 2005). Systém podpory malého a středního podnikání je založen na celém souboru opatření, které podnikatelům zaručují zjednodušit a také zlevnit podnikání. Na druhou stranu je celý systém založen na tom, aby byla co nejméně narušena rovná hospodářská soutěž, která je právě různými formami podpor a dotací ohrožena. Proto není podpora podnikům udělována plošně a na všechny sektory, ale formy podpory jsou omezovány např. na hospodářsky slabé regiony či určité oblasti podnikání hodné cílené podpory.

5.1 Legislativní rámec podpory malého a středního podnikání

Podpora malých a středních podnikatelů v České republice se řídí zákonem č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a příslušnými nařízeními Evropské komise pro podporu malého a středního podnikání. Lze říci, že výše uvedený zákon je průnik české právní úpravy podpory malého a středního podnikání s právní úpravou Evropské unie. Tento zákon dále vymezuje možné formy podpory, které jsou mezi podnikateli distribuovány především prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu, resp. agentury CzechInvest a Ministerstva zemědělství. Jako kontrolní mechanismus fungování příslušného zákona a naplňování Koncepce podpory malého a středního podnikání funguje to, že podle § 9 zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání předkládá vláda Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky jedenkrát ročně Zprávu o vývoji malého a středního podnikání včetně vyhodnocení účinnosti podpor a hospodárnosti využívání prostředků státního rozpočtu a záměr na další zdokonalení účinnosti podpor. Z této zprávy také vyplývají některé následující informace. Předmětná zpráva obsahuje informace o vývoji malého a středního podnikání, o realizaci programů podpory v daném roce, o počtu a výši podpořených projektů v jednotlivých programech a o jejich předpokládaných přínosech pro národní

hospodářství. Uvedeny jsou i skutečné přínosy projektů podpořených v minulých letech včetně návrhu na další postup.

Předpisy, kterými se řídí poskytování podpor, jsou nařízení Komise (ES) č. 70/2001, o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům, které stanoví maximální míry podpory; nařízení Komise (ES) č. 68/2001, o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u poskytování podpor na vzdělávání; nařízení Komise (ES) č. 1628/2006, o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu; a (v případě opatření I.1.3 Programu rozvoje venkova) nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Dne 29. 8. 2008 nabylo účinnosti nařízení Komise (ES) č. 800/2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách). Toto Nařízení nahrazuje nařízení č. 68/2001, nařízení č. 70/2001, nařízení č. 2204/2002 a nařízení č. 1628/2006 a upravuje podmínky poskytování veřejné podpory, které dosud bylo možno podle uvedených nařízení poskytovat. Nařízení Komise č. 800/2008 nově vymezuje oblasti veřejné podpory slučitelné se společným trhem. Obsahuje také definici malých a středních podniků.

Dalším důležitým předpisem je nařízení Komise (ES) č. 1998/2006, o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis, které vymezuje podporu malého rozsahu nemající charakter veřejné podpory, která je poskytována podle pravidla de minimis, tj. do maximální výše 200 000 EUR v průběhu tří let (Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008).

5.2 Druhy podpor podnikání

V teorii podpor malého a středního podnikání se můžeme setkat s několika různými, přesto principiálně shodnými a navzájem se doplňujícími diagramy. Pohled na formy podpory podnikání může vypadat třeba jako níže uvedená tabulka. Ta je založena na rozlišení podpor dle zdrojů financování.

Tabulka 2: Možné rozdělení zdrojů financování podnikání

Zdroje financování			
I. úroveň	II. úroveň	III.úroveň	IV. Úroveň
soukromé	podniky		
	banky		
	venture capital		
	jednotlivci		
veřejné	státní	přímé	institucionální
			účelové
		nepřímé	
	regionální		
	EU	rámcové programy	
		strukturální fondy	
		ostatní	

Zdroj: ŠVEJDA, 2007

5.3 Dotace na podporu podnikání

Malé a střední podniky hrají významnou úlohu při vytváření nových pracovních příležitostí a všeobecně působí jako faktor sociální stability a ekonomického rozvoje. Evropská unie i Česká republika považují tento sektor za jeden z nejdůležitějších v hospodářství a proto za určitých podmínek připouští podporu z veřejných zdrojů, ačkoliv se tato podpora neslučuje s pravidly volné hospodářské soutěže. Podpora podnikání je tedy možná v rámci různých politik, ať už národních nebo evropských. Nejvíce finančních prostředků však lze čerpat na podporu podnikání v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU, z tzv. evropských fondů. V rámci této politiky je k dispozici největší objem finančních prostředků určených pro rozvoj podnikání, lze ji tedy považovat za nejdůležitější. Politika hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie má za cíl snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů. Česká republika se řadí mezi chudší státy Evropské unie a v období 2007-2013 může ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů EU přibližně 26,7 miliard €, což je zhruba 752,7 miliard Kč. Nástrojem pro realizaci této politiky jsou především dva strukturální fondy EU.

- Evropský fond pro regionální rozvoj (European regional development fund – ERDF)

ERDF je objemem peněz největším ze strukturálních fondů EU. Prostředky jsou určeny na investice do výroby vedoucí ke tvorbě nových pracovních míst a na investice do dopravní, vzdělávací, sociální a zdravotní infrastruktury. Podporuje rozvoj místního potenciálu (místní rozvoj a rozvoj malého a středního podnikání v problémových regionech), výzkum a vývoj a investice zaměřené na životní prostředí.

- Evropský sociální fond (European social fund – ESF)

ESF podporuje rozvojové projekty v oblastech zaměstnanosti a lidských zdrojů (například rekvalifikace, sociální integrace, vzdělávání apod.) Svých cílů dosahuje mimo jiné posilováním sociálních programů členských států EU, podporou projektů napomáhajících rizikovým skupinám obyvatel (mladí nezaměstnaní, zdravotně postižení), podporou rovných příležitostí na trhu práce a podporou zlepšování mobility pracovních sil v rámci EU.

5.4 Veřejná podpora

Pro pochopení fungování podpor pro malé a střední (velké) podniky je nutné zmínit i důležité hodnocení veřejné podpory. Poskytování podpor v Operačním programu Podnikání a inovace (dále také OPPI) se musí řídit předpisy Evropského společenství, které určují důležité podmínky pro poskytování podpor, např. výši podpor, které je umožněno poskytnout na různé aktivity, nebo sektory, které je možno podpořit. V programovacím období 2007 - 2013 se tato výše veřejné řídí tzv. Regionální mapou ČR. Tato Regionální mapa ČR stanovuje nejvyšší možnou míru podpory v procentech a to pro jednotlivé územní statistické jednotky NUTS II.

Tabulka 3: Maximální intenzita veřejné podpory dle Regionální mapy ČR

NUTS II	malý podnik	střední podnik	velký podnik
Střední Morava, Severozápad, Střední Čechy, Moravskoslezsko, Severovýchod, Jihovýchod	60 %	50 %	40 %
Jihozápad 1. 1. 2007 - 31. 12. 2010	56 %	46 %	36 %
Jihozápad 1. 1. 2011 - 31. 12. 2013	50 %	40 %	30 %

Zdroj: ŠVEJDA, 2007

6 Koncepce podpory malého a středního podnikání na období 2007 – 2013

Koncepce podpory malého a středního podnikání na období 2007 – 2013 navazuje na koncepci platnou na období 2005 – 2006. Z této předcházející koncepce vyplynuly výsledky, které byly následně rozpracovány jako podklad pro zaměření současné koncepce. Například bylo prokázáno, že malí a střední podnikatelé byli doposud schopni držet krok s vývojem efektivnosti a výkonnosti ve velkých podnicích. To prokazuje zachování jejich podílu na HDP a vývozu (okolo 35 %), výkonech i vyprodukované přidané hodnotě (nad 50 %). Dále z předchozí koncepce vyplývá, že malí a střední podnikatelé představují stabilizující prvek zejména z pohledu zaměstnanosti, kde si trvale udržují podíl těsně nad 60 % celkové zaměstnanosti s mírnou tendencí k růstu, malí a střední podnikatelé výrazně převažují z hlediska podílu na zaměstnanosti i přidané hodnotě v pohostinství, ve službách, v obchodě a ve stavebnictví, a to s podílem 80 % a více, průmyslu a dopravě mají malí a střední podnikatelé přibližně třetinový podíl na zaměstnanosti a tvorbě přidané hodnoty.

Současná koncepce je určena vizí stavu sektoru malých a středních podnikatelů na konci období, které je vymezeno rokem 2013:

- Malí a střední podnikatelé budou početně výrazně převažujícím prvkem podnikatelského sektoru. Jako celek budou zabezpečovat zaměstnanost nadpoloviční většiny práceschopného obyvatelstva.
- Část těchto podnikatelů, zejména střední velikosti, bude úzce spolupracovat s vysoce exportně orientovanými velkými podniky působícími v České republice a v okolních zemích, nebo bude samostatně, případně v aliancích, na těchto trzích působit. Předmětem činnosti těchto podnikatelů bude výroba nebo prodej výrobků a služeb i s vysokou přidanou hodnotou. Při jejich vývoji budou více než doposud využívat výsledky tuzemského výzkumu a budou pronikat i mimo prostor EU. Vedle těchto podnikatelů budou podnikat drobní a malí podnikatelé v oblasti tvorby software, designu a poskytování poradenství. Celkově se budou tito podnikatelé vyznačovat zvýšenou poptávkou po kvalifikované pracovní síle.

- Početně převažující část sektoru malých a středních podnikatelů budou tvořit malé podnikatelské subjekty s výrobky a službami založenými na kvalitě a designu, které budou též částečně působit na trhu EU a to samostatně nebo v různém propojení na bázi dobrovolného sdružování. Hlavním trhem pro tyto podnikatele však bude trh tuzemský. Budou spolu s mikropodniky působit významně na lokálních trzích v oborech spojených s cestovním ruchem a využitím volného času, ve službách, stavebnictví, vzdělávání a dopravě a budou zabezpečovat dostupné zaměstnání i pro méně kvalifikovanou pracovní sílu.

Při detailnějším prostudování výše uvedených vizí Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013 dojdeme k závěru, že některé programy podpory, především v rámci Operačního programu Podnikání a inovace, jsou odpovědí na citované vize.

7 Definice MSP

Definice malého a středního podnikatele je upravena Nařízením Komise (ES) č. 800/2008. Základním kritériem pro posouzení velikosti podnikatele je počet zaměstnanců, velikost ročního obratu a bilanční suma roční rozvahy (velikost aktiv). Údaje, které se mají použít pro stanovení počtu zaměstnanců a finančních veličin, jsou údaje vztahující se k poslednímu uzavřenému zdaňovacímu období vypočtené za období jednoho kalendářního roku.

- Za drobného, malého a středního podnikatele se považuje podnikatel, který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a jeho roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jeho bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR.
- V rámci kategorie malých a středních podniků jsou malé podniky vymezeny jako podniky, které zaměstnávají méně než 50 osob a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů EUR.
- V rámci kategorie malých a středních podniků jsou drobní podnikatelé vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají méně než 10 osob a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony EUR.

8 Institucionální podpora MSP v oblasti dotací a grantů

Čím dál tím větší roli hrají v podnikání informace. Na základě informací podnikatelé reagují včas, odpovídajícím způsobem na nové situace či tendence vývoje. Toto však není vůbec jednoduché. Vyžaduje to znalost informačních kanálů, udržování stálých kontaktů a práci s tříděním informací. K tomu slouží v zemích Evropské unie i v České republice síť podpůrných organizací, které jsou jako podpora podnikání součástí stimulace hospodářského růstu. V ČR byl k tomuto účelu vydán zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Zákon se týká i činností organizací, které mají za úkol pomáhat rozvoji podnikání (MALACH 2005). Význam podpůrných organizací pro podnikatele spočívá v tom, že podnikatel má možnost obrátit se na specializované instituce s požadavkem na poskytnutí služeb, které potřebuje. Některé služby podpůrných organizací jsou dotovány státem, takže jsou poskytovány bezplatně nebo s částečnou úhradou. Pro podnikatele je toto zvláště výhodné, neboť se často jedná o specializované služby, kterými se sám nemusí zabývat. Hlavním obsahem těchto služeb mohou být informace, jak vypracovat podnikatelský plán, informace k právním či daňovým otázkám. Samostatnou kapitolou dnešní doby je poskytování informací k problematice získání dotací pro podnikatele. Protože je toto významné i pro předkládanou bakalářskou práci, budu se v následujících odstavcích věnovat institucím poskytujícím právě tyto služby.

8.1 Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest je státní příspěvková organizace podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. CzechInvest posiluje konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a získáváním zahraničních investic z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center. CzechInvest byl založen v listopadu 1992 jako agentura, jejímž hlavním cílem bylo podporovat příliv přímých zahraničních investic do České republiky. Svým klientům nabízela potřebné informace, poradenství i kontakty a pomáhala jim realizovat jejich projekty v oblasti výroby, výzkumu a sdílených služeb. Ještě jako agentura podporující zejména příliv zahraničních investic se

CzechInvest soustředil na vybrané sektory zpracovatelského průmyslu – výrobu automobilů a jejich komponentů, elektroniku a mikroelektroniku, chemický průmysl, farmacii nebo přesné strojírenství. Později se k těmto oblastem přidal také letecký průmysl, zdravotnická technika a biotechnologie.

V rámci zjednodušení komunikace mezi státem, podnikateli a Evropskou unií CzechInvest zastřešuje od začátku roku 2004 celou oblast podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu, a to jak z prostředků EU, tak ze státního rozpočtu. Prostřednictvím svých služeb a rozvojových programů tak CzechInvest přispívá k rozvoji domácích firem, českých a zahraničních investorů i celkového podnikatelského prostředí.

Služby CzechInvestu v oblasti dotací:

- informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele
- implementace dotačních programů financovaných EU a státem
- formální poradenství k projektům

Agentura CzechInvest založila na začátku roku 2004 síť třinácti regionálních kanceláří ve všech krajských městech. Důvodem jejich vzniku bylo rozšíření nabídky služeb. Regionální kanceláře agentury CzechInvest poskytují informace o službách agentury a možnostech podpory podnikání ze strukturálních fondů EU. Právě informace, podklady a doporučení jsou součástí i této bakalářské práce.

8.2 Hospodářská komora České republiky

Hospodářská komora České republiky (dále také HK ČR) je subjektem zastupujícím podnikatelskou veřejnost v České republice a neodmyslitelnou součástí hospodářského života v České republice. Chrání zájmy svých členů – malých, středních a velkých podniků, sdružujících se v regionální síti komor a v živnostenských společenstvech.

Hlavním posláním Hospodářské komory České republiky je podpora podnikatelských aktivit mimo zemědělství, potravinářství a lesnictví, prosazování a ochrana zájmů a zajišťování potřeb členů komory. Hospodářská komora České republiky je samostatná organizace, která působí nezávisle na politických stranách, státních orgánech a orgánech územní samosprávy. Hospodářská komora České republiky zastupuje podnikatelskou

veřejnost na základě zákona č. 301/1992 Sb. Od roku 2004 je povinným připomínkovým místem podnikatelské legislativy.

Hospodářská komora ČR je tvořena dvěma složkami (regionální a oborovou), prostřednictvím kterých sdružuje více než 13 tisíc členů. Podíl členských firem HK ČR na celkovém HDP v České republice je 60%, členské firmy Hospodářské komory ČR zaměstnávají dvě třetiny práceschopného obyvatelstva České republiky. Hospodářská komora ČR je v regionech zastoupena 14 krajskými hospodářskými komorami a okresními a regionálními hospodářskými komorami.

Informační místa pro podnikatele

Projekt Informační místa pro podnikatele (InMP) realizuje Hospodářská komora ČR již od roku 2003 jako součásti programu na podporu konkurenceschopnosti malých a středních podniků.

V České republice mohou podnikatelé prostřednictvím projektu Informační místa pro podnikatele získat informace o podnikání a pro podnikání zdarma. Podnikatel se může na kontaktní místo se svým dotazem obrátit osobně, telefonicky, pomocí elektronické pošty nebo internetovým formulářem. Forma pomoci závisí na konkrétním požadavku podnikatele. Může se jednat o poskytnutí informací, odborné školení, přímé poradenství apod. Informační služby pro podnikatele jsou zajišťovány prostřednictvím fungování akreditovaných regionálních informačních míst (RM) a expozitur regionálních informačních míst (ERM).

V rámci projektu InMP bylo za rok 2008 vyřešeno více jak 4 900 požadavků, přičemž dotazy směřované do oblasti podpory podnikání představovaly zhruba 22 % všech dotazů. Především v krajských městech se v r. 2008 mimo standardní činnosti poskytované v předešlých letech více jak polovina kontaktních míst zapojila do projektu mimosoudního řešení spotřebitelských sporů (ADR), jehož cílem je nastavit účinný systém, který zrychlí a zjednoduší řešení spotřebitelských sporů. V roce 2008 bylo na realizaci projektu InMP vyčerpáno ze státního rozpočtu 47,99 mil. Kč. Z vlastních zdrojů Hospodářské komory ČR bylo na řešení projektu vynaloženo 14,3 mil. Kč a z jiných zdrojů bylo poskytnuto dalších 2,68 mil. Kč. Výše celkových nákladů na řešení projektu v roce 2008 tedy činila 64,97 mil. Kč.

8.3 Českomoravská záruční a rozvojová banka

Českomoravská záruční a rozvojová banka je akciovou společností, kde jsou akcionáři Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí a následně i tři banky, Česká spořitelna, Komerční banka a Československá obchodní banka. Slouží k financování a podpoře vzniku a rozvoje MSP, k podpoře rozvoje regionů, měst a obcí. Podpory MSP jsou poskytovány formou zvýhodněných záruk za úvěr, či leasing. Dále jsou poskytovány zvýhodněné příspěvky na úhradu úroků. Prostředky pro tyto podpory jsou poskytovány ze státního rozpočtu.

8.4 Ostatní významné instituce a poradenská místa

Regionální poradenská a informační centra

Po vzoru zemí Evropské unie byla od roku 1992 zakládána v České republice regionální poradenská a informační centra (RPIC). Jedná se o poradenské firmy, jejichž výběr byl proveden na základě doporučení regionálních orgánů (okresní úřady, městské úřady, úřady práce apod.), a které se prokázaly jako věrohodné pro poskytování poradenských a informačních služeb pro malé a střední podniky v regionech.

V České republice působí 34 Regionálních poradenských a informačních center. Regionální poradenská a informační centra (RPIC) poskytují pro MSP bezplatné úvodní konzultace a cenově zvýhodněné služby podnikatelského poradenství, pomoc při vytváření podnikatelských plánů a realizačních projektů, zprostředkování bankovních úvěrů, vytváření nových pracovních míst, poskytují informace o dalších možných programových podporách a podporách regionu, organizují vzdělávací semináře pro podnikatele apod. RPIC poskytují služby buď bezplatně, nebo za snížené sazby.

Podnikatelská a inovační centra

Podnikatelským a inovačním centrem se rozumí poradenský subjekt poskytující dotované služby zejména inovačního charakteru. Podnikatelská a inovační centra se v rámci svých aktivit orientují především na podporu inovačního podnikání z prostředků EU i státního rozpočtu, transfer technologií ze zahraničí či na realizaci výsledků výzkumu a vývoje.

Regionální rozvojové agentury

Regionální rozvojové agentury vznikly v České republice před deseti lety po vzoru fungování rozvojových agentur v zahraničí, především v Německu, Rakousku, Francii či Velké Británii. Obecně lze tvrdit, že každý kraj ČR má svou rozvojovou agenturu, která se snaží o podporu regionálního rozvoje prostřednictvím rozvoje MSP. To je realizováno především poradenstvím v oblasti dotací a fondů a na rozdíl o všech výše jmenovaných institucí, i následným zpracováním žádostí o dotaci.

9 Programy podpory v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR

9.1 Národní programy podpory malých a středních podnikatelů

Z výsledků Zprávy o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008 vyplývá, v současné době nejsou v rámci státního rozpočtu financovány konkrétní programy, neboť národní programy financované výhradně ze státního rozpočtu byly ukončeny v roce 2007. V roce 2008 byly vyřizovány pouze žádosti přijaté v roce 2007 (programy TRH a CERTIFIKACE zahrnuté do čerpání prostředků vytvořených v Českomoravské záruční a rozvojové bance v roce 2007), které však nebyly z časových důvodů v daném roce vyřízeny.

9.2 Operační program Podnikání a inovace

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR jako tzv. řídicí orgán deleguje část svých činností či pravomocí na Zprostředkující subjekty, kterým je v případě Operační program Podnikání a Inovace (dále také OPPI) agentura CzechInvest. V případě záručních a úvěrových fondů jsou tyto fondy vytvořeny jako oddělený systém v Českomoravské záruční a rozvojové bance.

OPPI odráží strategii EU zaměřením na nástroje nepřímé a přímé podpory podnikatelů, zejména malých a středních, a obecně na řešení otázek překonávání dosavadních bariér přístupu ke kapitálu. Podpora se poskytuje především podnikům s vyšším inovačním potenciálem, ale nezapomíná se ani na podporu vzniku nových malých podniků a na podporu dalšího rozvoje existujících podniků směřující k podpoře jejich konkurenceschopnosti s důrazem na regiony se strukturálními problémy a vysokou nezaměstnaností.

Počet priorit: 7

Počet programů: 15

Operační program Podnikání a inovace byl schválen dne 3. 12. 2007. OPPI je spolufinancovaný ze strukturálních fondů EU, konkrétně z Evropského fondu regionálního rozvoje, a z prostředků státního rozpočtu, procentuálním poměrem 85/15.

Pro realizaci programu OPPI v období 2007 – 13 bylo uvolněno 3 041 312 546 EUR. Od r. 2007 bylo k 31. 12. 2008 autorizováno, včetně převodů do úvěrového a záručního fondu, 3,5

mld. Kč, z toho 3,245 mld. na podporu MSP. Plán čerpání na rok 2009 byl stanoven ve výši cca 9 mld. Kč.

9.3 Programy podpory průmyslového výzkumu a vývoje

V roce 2008 pokračovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu v podpoře projektů v rámci průmyslového výzkumu a vývoje formou dotací. V tomto roce byly vyhlášeny 3 programy průmyslového výzkumu a vývoje:

- TANDEM - resortní program orientovaný na výzkum, jehož výsledky budou využity v nových výrobcích, technologiích a službách,
- IMPULS - resortní program orientovaný na výzkum a vývoj nových materiálů, průmyslových výrobků, výrobních technologií, informačních a řídicích produktů a technologií,
- TRVALÁ PROSPERITA - tématický program, který je součástí Národního programu výzkumu.

Celkem bylo v roce 2008 v rámci programů průmyslového výzkumu a vývoje Ministerstva průmyslu a obchodu podporováno 404 projektů předložených malými a středními podnikateli. Tyto projekty byly podpořeny částkou 1 122,3 mil. Kč. Celková výše prostředků vyčerpaných na podporu všech projektů výzkumu a vývoje v roce 2008 dosáhla 2 479,9 mil. Kč.

9.4 Program podpory účasti na veletrzích a výstavách

V rámci svých kompetencí a v souladu s vládou schválenou "Exportní strategií na léta 2006 – 2010" zabezpečuje Ministerstvo průmyslu a obchodu pro české výrobce a exportéry oficiální účasti na mezinárodních veletrzích v zahraničí. Od 1.1. 2008 vešla v platnost nová "Koncepce České republiky na mezinárodních veletrzích a výstavách (východiska k akcím v letech 2008 – 2010)", jejímž hlavním cílem je zefektivnit výkonnost MPO v této oblasti. Důležitým prvkem je rozsáhlejší spolupráce s podnikatelskou sférou, jež má nyní možnost více spolurozhodovat o všech zásadních otázkách týkajících se této oblasti podpory exportu a současné upřednostnění spolupráce s malými a středními podniky.

V rámci českých oficiálních účastí na veletrzích a výstavách byly finanční příspěvky poskytnuty celkem 2 110 českým firmám, z toho 1 880 malým a středním podnikům, a to v

celkové výši 113,064 mil. Kč. Podíl malých a středních firem na poskytované podpoře představoval téměř 90 % a finanční příspěvky pro ně dosáhly částky 101,4 mil. Kč. Ministerstvo průmyslu obchodu navíc na těchto akcích plně finančně pokrývalo náklady na doprovodnou propagaci.

9.5 Rámcový program – technologická centra, centra strategických služeb

Investiční podpory v oblasti technologických center a center strategických služeb se řídí Rámcovým programem pro podporu technologických center a center strategických služeb, který byl v jeho posledním znění, na základě usnesení vlády č. 217/2007, účinný od 18. 4. 2007. Dne 10. 7. 2008 došlo na základě rozhodnutí Správce programu – Ministerstva průmyslu a obchodu - k zastavení tohoto Programu. Po tomto datu nemohla Agentura CzechInvest přijímat nové žádosti. Vyplácení podpory ve formě dotací na již schválené projekty zastaveno nebylo a bude i v nadcházejících letech pokračovat.

Cílem programu je podpora investic do inovačních aktivit firem v oblasti high-tech výrobků, což přispívá ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti na světových trzích a také do oblasti informacích technologií a podnikových služeb, jako jsou centra zákaznické podpory, centra sdílených služeb včetně regionálních ústředí nadnárodních společností, centra pro vývoj softwaru, expertní a řešitelská centra pro informační a telekomunikační technologie a high-tech opravárenská centra.

Poskytovateli podpory jsou Ministerstvo průmyslu a obchodu, pokud jde o dotace na podnikatelskou činnost a Ministerstvo práce a sociálních věcí v případě dotací na školení a rekvalifikaci (viz kapitola 2.4). Z rozpočtové kapitoly MPO bylo prostřednictvím Rámcových programů v roce 2008 na podporu 21 projektů malých a středních podniků vyčerpáno 102,7 mil Kč. Formou dotací na školení a rekvalifikaci bylo v rámci tohoto programu v roce 2008 vyčerpáno 11,3 mil. Kč z rozpočtové kapitoly MPSV na podporu 6 projektů malých a středních podniků (viz kapitola 2.4).

9.6 Program úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie

Na základě zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií vyhlásila vláda Státní program úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie. Posláním Státního programu je

podporovat ekologické užití energie, t.j. úspory energie a využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie. Administrací programu je pověřeno Ministerstvo průmyslu a obchodu.

V roce 2008 byla poskytnuta podpora malým a středním podnikatelům v rámci Státního podprogramu Efekt 2008, která byla členěna do následujících oblastí:

- v aktivitách zaměřených na výstavbu zařízení na úspory energie a využití obnovitelných zdrojů energie bylo podpořeno celkem 26 podnikatelských projektů malých a středních podnikatelů (z toho 4 fyzické osoby). Celková částka vyčerpaná na tyto podpory byla ve výši 26,10 mil. Kč. Celková roční výroba elektrické a tepelné energie z obnovitelných zdrojů, která bude dosažena realizací těchto podpořených projektů, bude 3 642 GJ. Přínosem opatření ke zvýšení účinnosti energie z podpořených projektů bude roční úspora energie v palivu 81,15 TJ.

- v aktivitách zaměřujících se na pořádání výstav, seminářů, kurzů a vydávání odborných publikací a příruček z oblasti úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie bylo podpořeno celkem 32 podnikatelských projektů malých a středních podnikatelů (z toho 3 fyzické osoby). Celková částka vyčerpaná na tyto podpory byla ve výši 5,26 mil. Kč.

- v aktivitách zaměřujících se na poskytování energetického poradenství v rámci provozování Energetických konzultačních a informačních středisek bylo podpořeno celkem 26 podnikatelských projektů malých a středních podnikatelů (z toho 8 fyzických osob). Celková částka vyčerpaná na tyto podpory byla ve výši 3,31 mil. Kč.

Celkově bylo tedy podpořeno 84 projektů malých a středních podnikatelů v celkové dotaci ve výši 34,67 mil. Kč.

10 Programy podpory v gesci Ministerstva zemědělství ČR

Na podporu malého a středního podnikání jsou prostředky v gesci Ministerstva zemědělství ČR přerozdělovány prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR. Tento program využívá finančních prostředků státního rozpočtu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

10.1 Program rozvoje venkova ČR

Cílem Programu rozvoje venkova (PRV) je přispět k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, přispět ke zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. PRV dále umožní vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost České republiky v základních potravinářských komoditách. Podporuje také rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snížit míru nezaměstnanosti na venkově a posílit sounáležitost obyvatel na venkově. PRV má čtyři osy a 25 opatření, z nichž některá jsou orientována právě na podporu malého a středního podnikání. Na realizaci PRV je z prostředků EAFRD alokováno na období 2007 – 2013 celkem 2 815 506 354 EUR. Tato částka je doplněna prostředky ze státního rozpočtu ČR ve výši 800 297 016 EUR.

11 Programy podpory v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí je řídicím orgánem Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.

11.1 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program byl schválen Evropskou komisí dne 16. 10. 2007. Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) spadá mezi víceúčelové tematické operační programy a obsahuje 6 prioritních os, rozdělujících operační program na logické celky.

Důležitou součástí OP LZZ je podpora malého a středního podnikání, která je realizována prostřednictvím projektových opatření osy I. Jedná se například o další profesní vzdělávání podporované zaměstnavateli, tvorba nových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů, uplatňování pružných forem organizace práce apod.

12 Program podpory v gesci Regionální rady regionu soudržnosti NUTS 2 Jihozápad

Regionální radou příslušného regionu soudržnosti je řízen samostatný Regionální operační program (ROP). Na regionální operační programy je z fondů EU vyčleněno 4,6 mld. €. V rámci NUTS II Jihozápad je realizován tzv. Regionální operační program NUTS II Jihozápad. Ten je určen pro Jihočeský a Plzeňský kraj. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově.

12.1 Regionální operační program NUTS II Jihozápad

ROP NUTS II Jihozápad byl schválen Evropskou komisí dne 3. 12. 2007.

ROP Jihozápad obsahuje 4 prioritní osy rozdělující operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpory, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. Pouze ze třetí prioritní osy mohou čerpat finanční prostředky i malí a střední podniky v oblasti cestovního ruchu.

Prioritní osa 3 - Rozvoj cestovního ruchu

Např. výstavba a rekonstrukce turistických cest (pěší stezky, cyklostezky, hipostezky, vodní cesty, přístavy či přístaviště) včetně doprovodné infrastruktury a značení, infrastruktura sportovně-rekreační a kulturní vybavenosti, rekonstrukce, modernizace a rozvoj ubytovacích kapacit, oprava a rekonstrukce památek včetně aktivit pro nové využití v oblasti cestovního ruchu a kultury, zavádění ICT v oblasti řízení a propagace cestovního ruchu, budování doprovodných informačních systémů, příprava a realizace cílených marketingových kampaní apod.

13 Vybrané podpory MSP v objemu vložených finančních prostředků

Celkem bylo v roce 2008 prostřednictvím programů ministerstev průmyslu a obchodu, zemědělství a pro místní rozvoj vynaloženo na podporu malého a středního podnikání necelých 5,6 mld. Kč, z toho ze státního rozpočtu bylo uplatněno více než 2,3 mld. Kč. Prostředky bylo podpořeno 5 471 projektů. Na podporu podnikatelských záměrů malých a středních podnikatelů byly v roce 2008 z prostředků státního rozpočtu poskytovány:

- záruky za bankovní úvěry,
- úvěry se sníženou úrokovou sazbou a podřízené úvěry,
- finanční příspěvky a dotace.

Členství České republiky v Evropské unii umožňuje českým podnikatelům využít financování ze zdrojů EU. Rozložení finančních prostředků využitých na podporu malého a středního podnikání v roce 2008 mezi národní zdroje České republiky a mezi zdroje evropské zachycuje níže uvedená tabulka.

Tabulka 4: Rozložení finančních prostředků na podporu MSP v roce 2008

programy	veřejné zdroje ČR	veřejné zdroje EU	fin. trh (ČMZRB)	celkem
TRH, CERTIFIKACE	71,6	0	0	71,6
OPPP	427,7	1 283,10	0	1710,8
OPPI	190,8	1 081,00	109,6	1381,4
MPO – výzkum, vývoj	1 122,30	0	0	1122,3
MPO – zahr. veletrhy a výstavy	101,4	0	0	101,4
rámcový program - TCSC	102,7	0	0	102,7
MPO - úspory energie	34,7	0	0	34,7
Informační místa pro podnikatele	48	0	0	48
SROP	185,9	665,2	0	851,1
PRV	36,6	109,9	0	146,5
c e l k e m	2321,7	3139,2	109,6	5570,5

Zdroj: Informace jednotlivých resortů ministerstev a institucí

14 Dílčí závěry analytické části

Podpora malého a středního podnikání je založena na poměrně systematické základně v podobě strategických rozvojových dokumentů a následné existenci konkrétně zaměřených operačních programů.

Operační programy, z nichž je možné podporovat rozvojové aktivity MSP, navazují na analýzu prostředí MSP a podmínky dané strukturálními fondy EU.

Podpora malého a středního podnikání kompenzuje podnikatelům nedostatek vlastního kapitálu, ztíženou dostupnost bankovního úvěru a omezené možnosti ručení vlastním majetkem. Realizace podpořených projektů tak přispívá k rozvoji sektoru malých a středních podnikatelů a je přínosem pro snižování nezaměstnanosti na území České republiky.

Pouze finanční podpory MSP nejsou jediným a nejúčinnějším nástrojem podpory podnikání v tomto sektoru. Nejdůležitější je vytváření stabilního a přehledného podnikatelského prostředí včetně institucionálního zázemí, které vytváří most mezi MSP a finančními prostředky. Finanční podpora by měla být směřována zejména do budování infrastruktury a podpory činností s vysokou přidanou hodnotou. Z předchozích stran této bakalářské práce vyplývá, že hlavním finančním zdrojem v podobě dotací pro malé a střední podniky je Operační program Podnikání a inovace a Program rozvoje venkova. Proto bude následující syntetická část zaměřena právě na podrobnější rozbor těchto dvou sektorových programů.

15 Metodika

15.1 Hlavní a dílčí cíle

Hlavní cíl:

- Na základě analýzy současného stavu poznání analyzovat a vyhodnotit využití jednotlivých dotačních programů a následně analyzovat nejvýznamnější dotační programy pro rozvoj malých a středních firem v Jihočeském kraji. Podrobně budou analyzovány tedy ty operační programy, jejichž význam pro podporu MSP je vzhledem k alokaci finančních prostředků klíčový. Především se bude jednat o Operační program Podnikání a inovace a Program rozvoje venkova.

Vedlejší cíl:

- Vedlejším cílem bude porovnání čerpání jednotlivých programů v Jihočeském kraji s ostatními kraji ČR.

15.2 Pracovní hypotézy

- Mezi jednotlivými programy existují značné rozdíly, které se týkají především tématického zaměření, disponibilním objemem finančních prostředků, či náročností přípravy žádosti o dotaci.
- Mezi jednotlivými kraji existují rozdíly v čerpání programů. Důvodem by mohla být rozdílná poptávka v jednotlivých krajích a různý zájem samotných firem o dotační prostředky.

15.3 Vlastní metodika práce

Vlastní práci předchází studium odborné literatury a sběr relevantních dat. Ty jsou následně analyzovány ve smyslu rozpracování jednotlivých dotačních programů. Z analýzy vyplývá syntetická část, která v podobě využití dotačních titulů a přiřazení dotačních titulů k malým a středním podnikům bude odpovídat na otázky vyplývající z výše uvedených cílů. Syntetická část bude dále zahrnovat vyhodnocení dosavadního čerpání dotací EU v mezikrajovém srovnání. Z metodického hlediska vědeckého zkoumání tak bude využito tzv. metody logické, zahrnující zmiňovanou analýzu a syntézu.

16 Operační program Podnikání a inovace

Operační program Podnikání a inovace (dále také OPPI) byl vytvořen pro současné programovací období v návaznosti na Operační program Průmysl a podnikání realizovaný v období 2004 - 2006. OP Podnikání a inovace je hlavním programovým dokumentem realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 - 2013. OPPI spadá mezi tématické operační programy v cíli Konvergence a z pohledu finančních prostředků je třetím největším českým operačním programem. Z fondů EU je pro něj vyčleněno 3,04 mld. € (cca 85,77 mld. Kč), což činí přibližně 11,75 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Operační program Podnikání a inovace byl schválen dne 3. 12. 2007. OPPI je spolufinancovaný ze strukturálních fondů EU, konkrétně z Evropského fondu regionálního rozvoje a z prostředků státního rozpočtu, procentuálním poměrem 85/15.

Globálním cílem OP Podnikání a inovace pro programovací období 2007 - 2013 je zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb na úroveň předních průmyslových zemí Evropy.

16.1 Specifické cíle OP Podnikání a inovace

- Zvyšovat motivaci k zahájení podnikání, zintenzivnit aktivitu MSP a vytvářet podmínky pro využití nových finančních nástrojů pro zahájení podnikání,
- zvýšit konkurenceschopnost podniků zaváděním nových výrobních technologií, zintenzivnit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb pro podnikání,
- zvýšit účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, případně i druhotných zdrojů energie (vyjma podpory spaloven),
- posílit inovační aktivity podniků (zavádění inovací technologií výrobků a služeb),
- povzbudit spolupráci sektoru průmyslu se subjekty z oblastí výzkumu a vývoje, zkvalitnit infrastrukturu pro průmyslový výzkum, technologický vývoj a inovace, zefektivnit využití lidského potenciálu v průmyslu a zkvalitnit podnikatelskou infrastrukturu,
- zintenzivnit rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání.

16.2 Jednotlivé programy podpory v rámci OPPI

OPPI odráží strategii EU zaměřením na nástroje nepřímé a přímé podpory podnikatelů, zejména malých a středních, a obecně na řešení otázek překonávání dosavadních bariér přístupu ke kapitálu. Podpora se poskytuje především podnikům s vyšším inovačním potenciálem, ale nezapomíná se ani na podporu vzniku nových malých podniků a na podporu dalšího rozvoje existujících podniků směřující k podpoře jejich konkurenceschopnosti s důrazem na regiony se strukturálními problémy a vysokou nezaměstnaností.

Počet priorit: 6

Počet programů: 15

V rámci OP Podnikání a inovace bylo stanoveno pro podnikatelskou sféru šest prioritních os, které navazují na specifické cíle. Všechny prioritní osy jsou koncipovány pro podporu firem spadajících do kategorie MSP. Podporu z programů Start, Progres a Záruka ve formě zvýhodněných úvěrů a záruk za úvěr zprostředkovává Českomoravská záruční a rozvojová banka formou jednoduchých žádostí v MS excel, ostatní programy s podporou ve formě dotací zprostředkovává agentura CzechInvest pomocí elektronického systému e-account.

Tabulka 5: Přehled jednotlivých programů podpory v rámci OPPI

Prioritní osa	Oblast podpory	Program podpory
1. Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům	START
	1.2 Využití nových finančních nástrojů	
2. Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory malých a středních podniků	PROGRES ZÁRUKA
	2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	ROZVOJ
		ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY
		ICT V PODNICÍCH
3. Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	EKO-ENERGIE
4. Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků	INOVACE
	4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj	POTENCIÁL
5. Prostředí pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce	SPOLUPRÁCE
		PROSPERITA
	5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	ŠKOLICÍ STŘEDISKA
	5.3 Infrastruktura pro podnikání	NEMOVITOSTI

6. Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb	PORADENSTVÍ
	6.2 Podpora marketingových služeb	MARKETING

Zdroj: www.czechinvest.cz

START

Cílem programu je umožnit realizaci podnikatelských záměrů právnických nebo fyzických osob poprvé vstupujících do podnikání. Podpora ve formě bezúročného úvěru nebo zvýhodněné záruky s finančním příspěvkem k zaručovanému úvěru je určena začínajícím podnikatelům.

PROGRES

Cílem programu je umožnit realizace rozvojových podnikatelských projektů malých a středních podniků, zvýšení zaměstnanosti v regionech. Nástrojem podpory jsou podřízené úvěry nebo podřízené úvěry s finančním příspěvkem.

ZÁRUKA

Cílem programu je pomocí zvýhodněných záruk a zvýhodněných záruk s finančním příspěvkem k zaručovanému úvěru usnadňovat zejména realizaci podnikatelských projektů malých a středních podnikatelů zaměřených na investice a zvyšovat tak jejich konkurenceschopnost. Výhodnější podpory mohou získat projekty malých podnikatelů v regionech se soustředěnou podporou státu.

ROZVOJ

Cílem programu je zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků podporou technologicky orientovaných projektů v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti. Podpora je určena na realizaci projektů s růstovým potenciálem a projektů přispívajících k vyrovnání regionálních rozdílů.

ICT A STRATEGICKÉ SLUŽBY

Cílem programu je pomocí dotací podpořit konkurenceschopnost a růst ICT sektoru v České republice, podpořit nabídku nových informačních systémů, ICT řešení, nových softwarových produktů a služeb. Program je zaměřen také na rozvoj informační a znalostní společnosti a zvyšování dostupnosti informací o produktech ICT. Dále je cílem programu

podpora vybraných strategických služeb s úzkou návazností na informační a komunikační technologie a výrazným mezinárodním zaměřením, které by měly vést ke snižování nákladovosti procesů a zvyšování efektivity činností v podnicích, a tím přispět ke zvyšování jejich konkurenceschopnosti.

ICT V PODNICÍCH

Cílem programu je podpora zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků prostřednictvím kvalitativně vyššího využití jejich potenciálu v oblasti pořizování a rozšiřování informačních systémů a vytváření kvalitativně vyšší úrovně infrastruktury informačních systémů podniku.

EKOENERGIE

Cílem programu je prostřednictvím dotací stimulovat aktivitu podnikatelů v oblasti snižování energetické náročnosti výroby, spotřeby primárních energetických zdrojů a vyššího využití obnovitelných a druhotných zdrojů.

INOVACE - Inovační projekt

Cílem programu je zvýšení inovačního potenciálu malých, středních i velkých podniků prostřednictvím dotací na zavedení inovací do výroby a na trh. Program podporuje zavádění do výroby nových nebo významně zlepšených produktů, efektivnějších procesů výroby a poskytování služeb, nových organizačních metod nebo prodejních kanálů v podniku. Firmy si mohou v rámci programu pořídit zejména moderní stroje, zařízení, know-how a licence nutné k realizaci inovací.

INOVACE - Projekt na ochranu práv průmyslového vlastnictví (INOVACE - Patent)

Cílem programu je podpora získání průmyslově-právní ochrany nehmotných statků v podobě patentů, užitných vzorů, průmyslových vzorů a ochranných známek.

POTENCIÁL

Cílem programu je zavádění a zvyšování kapacit společností pro realizaci výzkumných a vývojových aktivit, a s tím spojené zvýšení počtu subjektů provádějících vlastní výzkum, vývoj a inovace.

SPOLUPRÁCE – Technologické platformy

Cílem programu je podpořit vznik a rozvoj kooperačních odvětvových seskupení – technologických platform na národní úrovni jako nástroje rozvoje konkurenceschopnosti ekonomiky a ekonomického růstu. Forma podpory technologických platform umožňuje podporu vzniku a rozvoje technologických platform ve formě osobních a provozních nákladů. Podpora je poskytována formou dotace dle pravidla de minimis.

SPOLUPRÁCE – Klastry

Cílem programu je podpora vzniku klastrů jakožto regionálně umístěných souborů navzájem propojených společností, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, firem v příbuzných oborech a přidružených institucí a organizací, které si navzájem konkurují, ale také navzájem spolupracují a jejichž vazby mají potenciál k upevnění a zvýšení jejich konkurenceschopnosti. Jedná se o efektivní a úspěšný nástroj rozvoje konkurenceschopnosti a ekonomického růstu firem a regionů. Program je charakteristický důrazem na spolupráci firem a vysokých škol a výzkumné a vývojové aktivity.

PROSPERITA

Cílem programu je prostřednictvím dotací podporovat zakládání a další rozvoj subjektů infrastruktury pro průmyslový výzkum, technologický vývoj a inovace zaměřených zejména na realizaci nových technologií a konkurenceschopných výrobků a služeb. V souvislosti s podporou inovační infrastruktury pro nově vznikající inovační firmy se program dále zaměřuje na podporu zakládání, činnosti a dalšího rozvoje podnikatelských inkubátorů. Zvláštní pozornost věnuje program podpoře sítí Business Angels na podporu vznikajících malých a středních podniků.

ŠKOLICÍ STŘEDISKA

Cílem programu je poskytnout dotace podnikatelům na výstavbu, rekonstrukci nebo pořízení školicích středisek, kde budou zaměstnanci firem získávat konkrétní dovednosti a znalosti, které mohou bezprostředně uplatnit ve své praxi. V rámci programu školicí střediska mohou podnikatelé získat dotaci na školicí pomůcky a na vybudování a vybavení vlastních prostor pro školení zaměstnanců. Vlastní firemní školicí středisko pak významně snižuje náklady zaměstnavatelů na školení a zvyšuje flexibilitu v organizaci školení.

NEMOVITOSTI

Cílem programu Nemovitosti je stimulovat vznik a rozvoj podnikatelských nemovitostí včetně související infrastruktury a přispět tak ke vzniku funkčního trhu nemovitostí a k zlepšení investičního a životního prostředí. Program je zaměřen na podporu projektů realizovaných ve všech hlavních fázích životního cyklu nemovitosti, tj. projektů přípravy, výstavby, rozvoje i rekonstrukce nemovitosti.

PORADENSTVÍ

Cílem programu je zlepšení kvality a dostupnosti poradenských služeb pro malé a střední podniky a tím i zvýšení jejich konkurenceschopnosti. Podporovanou aktivitou tohoto programu jsou poradenské služby v rámci individuálních projektů MSP související se zaváděním inovací pro MSP a poskytované externími poradci oprávněnými k této činnosti podle platných právních předpisů.

MARKETING

Cílem programu je posílení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků prostřednictvím podpory získávání marketingových informací, tvorby propagačních materiálů, tvorby cizojazyčných internetových stránek a podpory individuálních účastí na zahraničních veletrzích a výstavách. Program podporuje zvýšení marketingové připravenosti podniků a rozvoj jejich aktivit na zahraničních trzích.

V dotačních programech (tabulka č. 6) bylo vyčerpáno celkem 43,23 mil. Kč. Protože prostředky státního rozpočtu jsou doplněny prostředky ze strukturálních fondů v poměru

15/85, připadá podíl státního rozpočtu na částku 6,48 mil. Kč a podíl strukturálních fondů EU na částku 36,75 mil. Kč.

Tabulka 6: Počet projektů MSP podle dotačních programů k datu 31. 12. 2008 v tis. Kč

dotace	schválené žádosti		autorizováno	
	počet	částka	počet	částka
2.2 ICT v podnicích	334	754 699	0	0
2.2 ICT a strategické služby	47	763 047	0	0
2.2 Rozvoj	619	4 448 857	1	3 871,02
3.1 Eko-energie	288	4 385 918	1	11 200
4.1 Inovační projekt	212	3 315 304	3	21 731,03
4.1 Ochrana průmyslového vlastnictví	0	0	0	0
4.2 Potenciál	139	2 311 356	0	0
5.1 Prosperita	0	0	0	0
5.1 Klastry	0	0	0	0
5.1 Technologické platformy	0	0	0	0
5.2 Školící střediska	24	212 672	0	0
5.3 Nemovitosti	16	177 738	0	0
6.1 Poradenství	0	0	0	0
6.2 Individuální účasti na veletrzích a výstavách	756	457 780	23	6 432,64
OPPI celkem	2435	16 827 371	28	43 234,7

Zdroj: MPO

Situaci s čerpáním finančních prostředků v rámci programů zprostředkovaných ČMZRB demonstruje níže uvedená tabulka.

Tabulka 7: Čerpání prostředků prostřednictvím ČMZRB datu 31. 12. 2008 v tis. Kč

program		počet uzavřených smluv	objem podpor
záruky	2.1 Záruka	1 023	1 059,80
	1.1 Start	17	4,5
úvěry *	2.1 Progres	33	235,4
	1.1 Start	59	38,5
celkem		1132	1338,2

Zdroj: ČMZRB

16.3 Využití OPPI v Jihočeském kraji a v mezikrajovém srovnání

Při rozkladu následujících tabulek a grafů je nutné vyjít z několika faktických skutečností. Oficiální informace o statistice čerpání finančních prostředků prostřednictvím Operačního programu Podnikání a Inovace jsou dostupné na internetových stránkách agentury CzechInvest. Dostupná statistika zahrnuje veškeré typy žadatelů bez rozlišení jejich velikosti. Tento fakt nám však vyhodnocování nekomplikuje, protože nám jde především o mezikrajové srovnání a vyhodnocení, jak který kraj je v předkládání žádostí o dotaci aktivní.

Protože jsou statistické informace generovány na internetových stránkách ke dni nahlédnutí a zároveň není možné zvolit určitý termín, ke kterému se mají statisticky přepočítat, byly staženy a vygenerovány základní výchozí data z internetových stránek 31.12.2009. Je tak dosaženo hodnocení dat ke konci kalendářního roku s možností dalšího porovnání a sledování za následující kalendářní roky.

Níže uvedená tabulka ilustruje celkový počet předložených žádostí v rámci Operačního programu Podnikání a Inovace k 31.12.2009 v Jihočeském kraji a dalších čtyřech sousedících krajích. Kompletní přehled počtu předložených žádostí za všechny kraje a za jednotlivé programy podpory je součástí příloh. Z níže uvedené tabulky tedy vyplývá značná převaha poptávky po dotačních prostředcích v Jihomoravském kraji v porovnání s ostatními sledovanými kraji. Jihočeský kraj k uvedenému datu předložil téměř třikrát méně žádostí o dotaci. Překvapující je postavení Plzeňského kraje, které ani nedosahuje úrovně Jihočeského kraje.

Tabulka 8: Celkový počet podaných žádostí v rámci OPPI k 31.12.2009

Celkový počet podaných žádostí k 31.12.2009	
	2009
Jihomoravský	1 234
Středočeský	946
Vysočina	494
Jihočeský	444
Plzeňský	361

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

Celkové počty předložených žádostí o dotace dobře ilustruje níže uvedený graf. Nízká aktivita posledních třech krajů oproti Jihomoravskému a Středočeskému kraji.

Obrázek 4: Celkový počet podaných žádostí k 31.12.2009

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

Níže uvedená tabulka ilustruje rozdělení celkového počtu předložených žádostí na jednotlivé programy podpory. Ta poukazuje celkové zaostávání Jihočeského kraje např. za Jihomoravským krajem průřezově všemi programy.

Tabulka 9: Přehled počtu předložených žádostí v rámci jednotlivých programů

	Jihomoravský	Středočeský	Vysočina	Jihočeský	Plzeňský
Eko-energie	156	162	71	137	98
ICT v podnicích	138	107	53	47	34
ICT a strategické služby	94	66	5	15	27
Inovace - Inovační projekty	147	201	59	70	46
Inovace - Ochrana průmyslového vlastnictví	67	28	26	28	33
Klastry	7	2	2	2	0
Marketing	183	82	69	37	31
Nemovitosti	80	81	48	40	33
Poradenství	31	13	13	8	10
Potenciál	94	109	21	19	25
Prosperita	1	2	0	0	1
Rozvoj	142	13	100	16	11
Školící střediska	75	63	26	19	11
Technologické platformy	7	8	0	4	1
Celkem	1234	946	494	444	361

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

Zajímavý pohled na statistiku týkající se žádostí předkládaných do Operačního programu Podnikání a inovace je celkový počet odmítnutých žádostí viz uvedená tabulka.

Tabulka 10: Celkový počet odmítnutých žádostí k 31.12.2009

Celkový počet odmítnutých žádostí k 31.12.2009	
	2009
Jihomoravský	515
Středočeský	438
Vysočina	215
Jihočeský	205
Plzeňský	168

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

Celkové počty odmítnutých žádostí o dotace dobře ilustruje níže uvedený graf. Poměr odmítnutých žádostí k celkovému počtu předložených žádostí je v mezikrajovém srovnání téměř konstantní.

Obrázek 5: Celkový počet odmítnutých žádostí k 31.12.2009

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

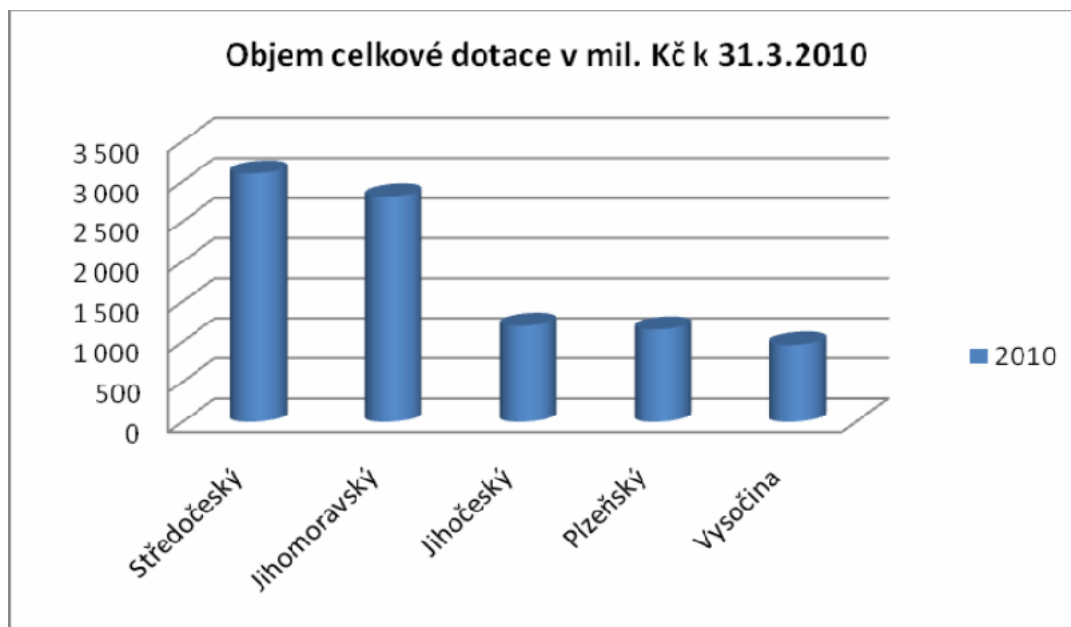
Následující tabulka ilustruje rozdělení celkového počtu odmítnutých žádostí na jednotlivé programy podpory. Z tabulky je patrné, že ze všech předložených programů je téměř jedna polovina odmítnuta. Pravděpodobnost odmítnutí se snižuje u jednodušších programů typu Marketing.

Tabulka 11: Odmítnuté žádosti o dotaci v rozdělení na jednotlivé programy podpory

	Jihomoravský	Středočeský	Vysočina	Jihočeský	Plzeňský
Eko-energie	96	94	36	83	55
ICT v podnicích	67	49	20	19	15
ICT a strategické služby	32	30	4	3	7
Inovace - Inovační projekty	81	102	31	39	19
Inovace - Ochrana průmyslového vlastnictví	19	5	13	6	22
Klastry	2	1	1	1	0
Marketing	46	24	28	13	10
Nemovitosti	31	31	21	17	18
Poradenství	7	2	1	3	2
Potenciál	46	60	10	7	10
Prosperita	0	1	0	0	0
Rozvoj	52	6	39	9	5
Školící střediska	31	29	11	4	5
Technologické platformy	3	1	0	1	0
Celkem	515	438	215	205	168

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

Obrázek 6: Objem celkové dotace v mil. Kč k 31.3.2010

Zdroj: www.czechinvest.cz, vlastní úprava

Z výše uvedené tabulky vyplývá celkový objem přidělené dotace, tedy současné čerpání přidělených dotací firmami v jednotlivých krajích. Patné je výrazné zaostávání některých krajů včetně Jihočeského za krajem Středočeským a Jihomoravským.

17 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013 (dále také PRV) vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova. Byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy. Program rozvoje venkova ČR je spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Existence a realizace PRV ČR přispívá k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, k zlepšení stavu životního prostředí a k snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále vytváří podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách. Program podporuje rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snižovat míru nezaměstnanosti na venkově a posilovat sounáležitost obyvatel na venkově.

17.1 Jednotlivé programy podpory v rámci PRV

PRV se člení na 4 základní osy:

První osa má za cíl zvýšit konkurenceschopnost českého zemědělství a lesnictví, zlepšit kvalitu zemědělských, potravinářských a lesnických produktů a posílit přizpůsobivost a rozvoj venkovských oblastí.

Druhá osa podporuje zvyšování biodiverzity v krajině, ochranu přírodních zdrojů, zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině, snižování emise skleníkových plynů a zachování funkce lesů.

Třetí osa je orientována na zlepšení podmínek růstu a kvality života ve venkovských oblastech (infrastruktury, kulturní a sociální vybavenosti) a zejména na tvorbu pracovních příležitostí s důrazem na diverzifikaci ekonomických aktivit, podporu zakládání podniků, cestovní ruch a podporu využívání obnovitelných zdrojů energie.

Čtvrtá osa je osa Leader, jejímž cílem je na principu partnerství veřejného a soukromého sektoru (metoda Leader) přispět k posílení ekonomického potenciálu, zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova a zlepšení kvality života na venkově.

Důležitou součástí PRV je podpora malého a středního podnikání, která je realizována prostřednictvím projektových opatření osy I a III:

I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Podpora je poskytována formou přímých nenávratných dotací na podnikatelskou činnost na základě předložení a schválení projektu. Žádosti jsou přijímány ve vyhlášených kolech příjmu žádostí.

I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Opatření je zaměřeno na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků a na rozvoj inovací. Podpora je určena na hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh, vývoje nových produktů, postupů a technologií. Žadatelem je výrobce potravin nebo surovin uvedených v příloze I Smlouvy o založení ES.

III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Opatření je zaměřeno na výstavbu, modernizaci, nákup budov, strojů, technologie a zařízení sloužící k diverzifikaci činnosti zemědělských podnikatelů směrem k nezemědělským činnostem včetně výstavby decentralizovaných zařízení pro využití obnovitelných zdrojů paliv a energie (bioplynové stanice, kotelny na biomasu, zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv). Žadatelé mohou být zemědělské podnikatelé.

III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Oblastí podpory je drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR vyrábět 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Žadatelé mohou být podnikatelské subjekty nejmenší velikosti - mikropodniky.

III.1.3. Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování ubytovacích zařízení včetně stravování, sportovních zařízení, půjčoven sportovních potřeb a další turistické infrastruktury v obcích do 2000 obyvatel. Příjemcem podpory může být zemědělský podnikatel, nezemědělský podnikatel s kratší než dvouletou historií podnikání v oblasti cestovního ruchu, nestátní nezisková organizace a zájmové sdružení právnických osob.

Tabulka 12: Skutečné proplacení k 31.12.2008

opatření	počet projektů	DOTACE		
		EU (Kč)	ČR (Kč)	celkem
I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	45	64 539 644	21 513 230	86 052 874
III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	10	25 726 030	8 575 347	34 301 377
III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	37	14 088 602	4 696 212	18 784 814
III.1.3 Podpora cestovního ruchu	11	5 567 162	1 855 725	7 422 887
Celkem	103	109 921 438	36 640 514	146 561 952

Zdroj: MZe

V roce 2008 činil celkový objem poskytnutých podpor v rámci PRV 146,56 mil. Kč vynaložených na 103 projektů, přičemž podíl státního rozpočtu představuje částku ve výši 36,64 mil. Kč a podíl Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova 109,92 mil. Kč.

17.2 Využití PRV v Jihočeském kraji a v mezikrajovém srovnání

Při rozkladu následujících tabulek a grafů je nutné vyjít z několika faktických skutečností. Oficiální informace o statistice čerpání finančních prostředků prostřednictvím Ministerstva zemědělství jsou dostupné na příslušných internetových stránkách. Informace jsou v podobě tabulky, která obsahuje identifikaci žadatele, příslušný okres, výši příslušné dotace, rok čerpání dotace a typ fondu s příslušným opatřením. Bohužel je veškeré čerpání z Programu rozvoje venkova uvedeno v rámci jednoho opatření, tedy za celé PRV kumulativně. To je velká škoda, protože z oficiálních statistik nevyplývá rozdělení čerpání na jednotlivé podoblasti a ani přiřazení čerpání malými a středními podniky. Tento fakt nám však vyhodnocování nekomplikuje, protože nám jde především o mezikrajové srovnání a vyhodnocení, jak který kraj je v předkládání žádostí o dotaci aktivní. Následující tabulkové a grafické znázornění je výsledkem práce autora, který transformoval oficiální data z okresů na

mezikrajové srovnání a při zahrnutí čerpání celého PRV. Pro lepší přehlednost jsou ještě data rozdělena na žadatele v podobě fyzické a právnické osoby. Po úpravách a přepočítávání nám níže uvedené zajímavě znázorní čerpání PRV v mezikrajovém srovnání. Protože jsou vstupní hodnoty uváděny v absolutních hodnotách za jednotlivé kraje, tedy při nerespektování rozdílného počtu obyvatel daného kraje a podobně, je jako logické doplnění ještě uvedeno čerpání při přepočtu na počet subjektů podle převažující činnosti: zemědělství, myslivost, lesnictví a na počet obyvatel daného kraje. Níže uvedené nám tedy přehledně porovnává čerpání a postavení Jihočeského kraje při čerpání dotací z Programu rozvoje venkova.

Níže uvedená tabulka ukazuje absolutní počet fyzických a právnických osob, které v daném roce obdržely z PRV jakoukoli dotaci. Z tabulky vyplývá, že počet úspěšných žadatelů v rámci pěti sousedících a uváděných krajů je největší v Jihočeském kraji.

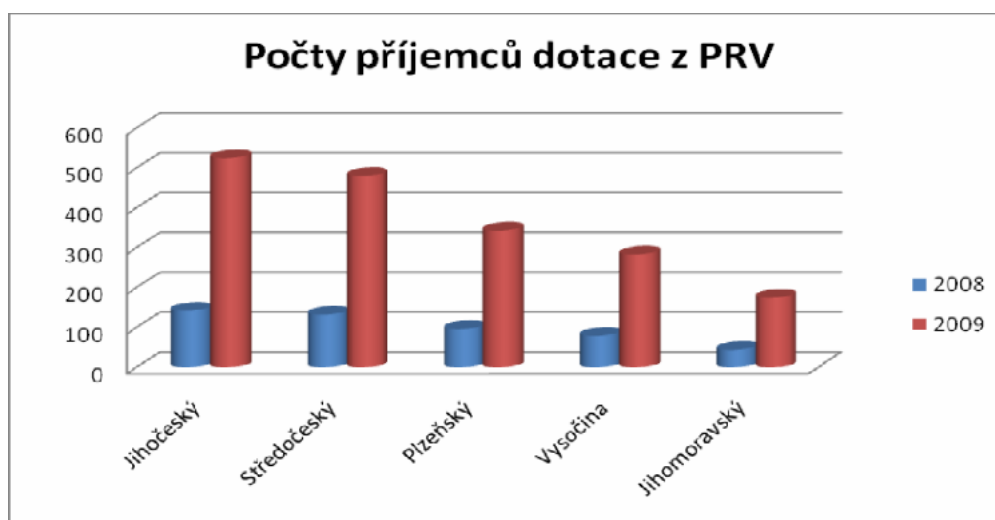
Tabulka 13: Počet obdržených dotací v jednotlivých krajích

Počet fyzických a právnických osob			Počet pouze právnických osob		
	2008	2009		2008	2009
Jihočeský	142	525	Jihočeský	47	314
Středočeský	132	480	Středočeský	45	295
Plzeňský	96	343	Plzeňský	36	179
Vysočina	79	283	Vysočina	20	152
Jihomoravský	44	175	Jihomoravský	11	82

Zdroj: www.szif.cz, vlastní úprava

Lepší představu v mezikrajovém srovnání nám ukazuje níže uvedený graf. Patrný je také vysoký absolutní počet příjemců ze Středočeského kraje a zároveň nízký absolutní počet příjemců z Jihomoravského kraje.

Obrázek 7: Počty úspěšných příjemců dotace z PRV

Zdroj: www.szif.cz, vlastní úprava

Níže uvedená tabulka ilustruje celkový objem dotace u Jihočeského a čtyř sousedících krajů. Jihočeský kraj je v tomto porovnání na druhém místě, největší finanční objem plynul v uvedených letech do Středočeského kraje.

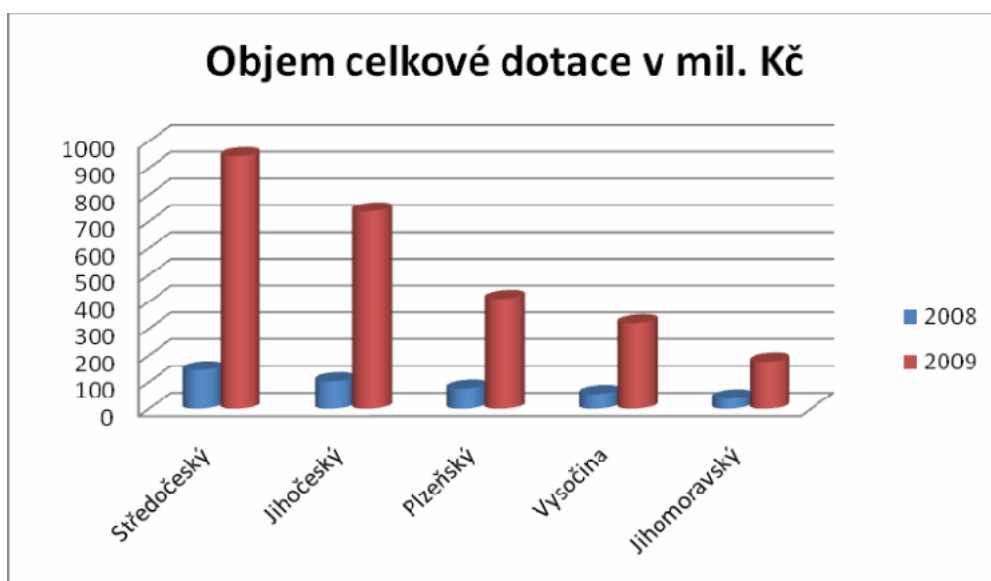
Tabulka 14: Objem přidělených finančních prostředků

Objem dotace u fyzických i právnických osob v mil. Kč			Objem dotace pouze u právnických osob v mil. Kč		
	2008	2009		2008	2009
Středočeský	145	944	Středočeský	92	807
Jihočeský	103	738	Jihočeský	48	630
Plzeňský	76	411	Plzeňský	43	328
Vysočina	56	320	Vysočina	23	264
Jihomoravský	39	177	Jihomoravský	20	96

Zdroj: www.szif.cz, vlastní úprava

Z grafu je patrná převaha finančních prostředků plynoucích do Středočeského, ale i Jihočeského kraje a pouze nepatrný objem plynoucí prostřednictvím PRV do Jihomoravského kraje.

Obrázek 8: Objem celkové dotace v mil. Kč

Zdroj: www.szif.cz, vlastní úprava

Níže uvedená tabulka ilustruje přepočítání absolutního počtu příjemců dotace na počet obyvatel daného kraje. Vyplývá z ní, že Jihočeský kraj si i v tomto směru vede výborně. Na druhou příčku se v tomto přepočtu dostal Plzeňský kraj následovaný krajem Středočeským. Přepočítání počtu obyvatel na počet subjektů s obdrženou dotací tedy ukazuje na stabilní

výbornou pozici Jihočeského kraje a zároveň relativní pozici Středočeského kraje, který byl v absolutních částkách na druhém místě, ale v tomto přepočtu je až na čtvrtém místě. Je to samozřejmě dáno vysokým počtem obyvatel Středočeského kraje, který je dvojnásobný než počet obyvatel Jihočeského. Zajímavý je přepočet objemu dotace na obyvatele. První místo mezi pěti sledovanými kraji opět patří Jihočeskému. Na druhém místě je kraj Středočeský. Z toho vyplývá, že ačkoliv je počet obyvatel Středočeského kraje značně vysoký oproti ostatním (s výjimkou Jihomoravského) a měl by tedy mít kraj v tomto porovnání značný handicap, plyne do Středočeského kraje i tak obrovský objem dotačních prostředků.

Tabulka 15: Přepočet počtu úspěšných subjektů a objemu dotace na jednoho obyvatele

Počet obyvatel daného kraje na jeden subjekt s obdrženu dotací z PRV			Objem dotace na jednoho obyvatele v Kč		
	2008	2009		2008	2009
Jihočeský	4 486	1 213	Jihočeský	162	1159
Plzeňský	5 958	1 667	Středočeský	117	759
Vysočina	6 531	1 823	Plzeňský	133	719
Středočeský	9 424	2 591	Vysočina	109	620
Jihomoravský	26 170	6 580	Jihomoravský	34	154

Zdroj: www.szif.cz, vlastní úprava

18 Diskuze

Na základě dostupných dat předkládaná práce prokázala, že v mezikrajovém porovnání existují značné rozdíly v čerpání dotačních prostředků v rámci vybraných sektorových operačních programů. Jihočeský kraj čerpá poměrně úspěšně dotace z Programu rozvoje venkova, ale značně zaostává v čerpání z Operačního programu Podnikání a inovace. Tento fakt je poměrně alarmující z několika důvodů. Prvním je skutečnost, že současné programovací období je neopakovatelnou příležitostí pro jihočeské firmy, neboť jiný a finančně srovnatelný dotační nástroj se možná nebude v budoucnu opakovat, a to ani v plánovaném rozpočtovém období EU 2014 – 2020. V případě přistoupení dalších zemí do Evropské unie se totiž finanční prostředky přesunou právě tam, kde je nutné podpořit zvýšení HDP a snížit tak rozdíl v ekonomické výkonnosti nových a stávajících členských zemí EU. Je také možné, že vlivem rozšíření EU o kandidátské země bude NUTS II Jihozápad nad hranicí 75% HDP na obyvatele k průměru EU, díky které dosud čerpá převážnou část veškerých dotačních prostředků. Proto bych doporučovala zaměřit současné aktivity příslušných institucí na další rozvoj a prohlubování osvěty formou seminářů, workshopů, kulatých stolů a dalších nástrojů, které by pomohly zprostředkovat informace mezi podnikatelskou sférou o možnosti získat dotace.

Další nepříjemnou skutečností je fakt, že nízké čerpání dotačních prostředků jihočeskými firmami přímo ovlivňuje ekonomickou výkonnost samotného kraje. Tu prokazatelně pohánějí projekty s vyšší přidanou hodnotou, zaměřené na inovace a inovační rozvoj. Doporučovala bych zaměřit osvětu právě na možnosti podpory, z kterých lze financovat inovační projekty. Jen tak lze dosáhnout úspěšného čerpání z pohledu objemu finančních prostředků a také z pohledu maximálního efektu dotačních prostředků.

19 Závěr

Z předkládané bakalářské práce vyplývá několik stěžejních závěrů, které jednak odpovídají v úvodu stanoveným cílům práce a zároveň slouží jako podklad pro určité návrhové opatření a jako podklad pro další zkoumání problematiky. Z výsledků práce je patrné, že mezi čerpáním dotačních prostředků existují mezi jednotlivými kraji zřetelné rozdíly, avšak nelze tvrdit, že by jeden kraj byl úspěšnější než ostatní průřezově všemi možnými sektorovými podporami. Zároveň toto neplatí například ani ve sledovaném sektoru podpory malého a středního podnikání ze dvou nejvýznamnějších zdrojů, tedy Operačního programu Podnikání a Inovace a Programu Rozvoje Venkova. V rámci prvně jmenovaného programu tak například Jihočeský kraj generuje v absolutních počtech pouze jednu třetinu projektů, které jsou vygenerovány Jihomoravským krajem. Toto zjištění je ještě závažnější v kontextu porovnání s krajem Vysočina, který ač s menším počtem obyvatel téměř o 130 tisíc, vygeneroval do konce roku 2009 o plných 50 žádostí více. Z výsledků práce tedy vyplývá, že vzhledem k nižším počtům předložených žádostí oproti jiným krajům, poplyne do jižních Čech i méně finančních prostředků (pokud zároveň uvažujeme o zhruba stejné míře odmítnutí žádostí v jednotlivých krajích). Tento fakt by měl být např. pro krajskou vládu alarmující a měl by sloužit jako vstupní údaj pro koncepční změny.

Jedním z výsledků je také fakt, že v čerpání prostředků a aktivitě směrem k Programu rozvoje venkova je na tom Jihočeský kraj poměrně dobře. Mezi sledovanými pěti kraji, které tvoří sousední kraje Jihočeského kraje, jsou jižní Čechy na vrcholu jak v absolutním počtu předložených žádostí tak především v objemu přidělených finančních prostředků. Svých vynikajících výsledků kraj dosahuje i při přepočtu sledovaných údajů na počet obyvatel kraje.

Z předkládané práce tak vyplývají zajímavé výsledky, které poukazují na rozdílnou odpovědnost v čerpání nabízených dotací. Protože čím dál tím větší roli hrají v ekonomice Evropy samotné regiony, je jen na nás, zda předkládané výsledky vezmeme v potaz a zaujmeme nějaké koncepční stanovisko k lepšímu čerpání dotací do jižních Čech nebo si uvedených výstupů a analýz všimneme až v roce 2013, kdy už však bude velmi pozdě.

20 Summary

The small and medium enterprises (SME) make up the overwhelming majority of business subjects and in the European Union employ ten millions of people. That is the reason, why the possibility of financing the small and medium enterprises turn the great attention to. In the present we have over us the one big operating program, and the next, much more richer is running now. The system is based on putting the request for grant, then is objectively evaluated the situation, e.g. the costs for investment or the number of new created vacancies. Although it could be seemed, that all enterprises have the same conditions, it isn't. It depends on the importance of sector in the relevant region, public education and propagation of specific program in the relevant region. This situation should be thoroughly analysed, because it shows the weak spots of region. The support of SME in Czech republic is followed the Law about support small and medium enterprises and the relevant regulations European commission. This law specifies the possible forms of grants, which are distribute through Ministry of Industry and Trade, specifically Agency CzechInvest and Ministry of Agriculture.

The most financial tools can be drawn under the politics of economic and social cohesiveness, specifically the European regional development fund (ERDF) a European social fund (ESF). From the programmes for SME are the most important Operating Programm Business and Inovation and Programm of Development country. The operating programm Business and Inovation is appointed on period 2007 - 2013. From funds of EU is set aside 3,04 mld. €, which is 11,75 % of all financial tools for the Czech republic. The main aim of this programm is increase the competitiveness of czech economy and approach the productivity to level of front industrial countries of Europe.

From analyse also follows, that till year 2009 creates the South Bohemia region only third projects than South Moravia region. The more serious is finding, that fewer inhabited the Vysočina region created 50 requests more than the South Bohemia region. So is obvious, than less financial tools flow to the South Bohemia region. The main aims of second mentioned Programm of Development country are sustainable development, improvement of environment and decrease the unemployment on country. Among the five neighbouring regions is the South Bohemia region on top both in number of requests and firstly in volume of allocated financial tools. From this work is obvious, that exist the differences in drawing grants and the main role play the regions. It could be mason for the next research.

21 Použitá literatura

1. ABRHÁM, Josef. *Komparativní ekonomika EU*. 1. vyd. Praha : MAC, 2008. 239 s. ISBN 978-80-86783-34-5.
2. BALDWIN, Richard, WYPLOSZ, Charles. *Ekonomie evropské integrace*. Stanislav Šaroch. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 478 s. ISBN 978-80-247-1807-1.
3. BERAN, Václav, DLASK, Petr. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. 1. vyd. Praha : Academia, 2005. 323 s. ISBN 80-200-1201-X.
4. HOLUB, Zbyněk. *Region, regionalistika, regionalizace, regionalismus... : Mluva místního etnika jako odraz každodenního života v regionu*. In HOLUB, Zbyněk. *Region, regionalistika, regionalismus a regionalisté*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2007. s. 61-84. ISBN 80-86708-39-3.
5. HRABÁNKOVÁ, Magdalena, et al. *Rozvoj lidských zdrojů ve venkovském prostoru České republiky*. 1. vyd. Praha : Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích Zemědělská fakulta, 2007. 192 s. ISBN 80-86284-66-2.
6. KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
7. KADEŘÁBKOVÁ, Anna, et al. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost IV..* [s.l.] : LINDE nakladatelství s.r.o. , 2008. 392 s. ISBN 80-86131-79-5.
8. KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava. *Úvod do regionálních a správních věd*. 1. vyd. Praha : Codex Bohemia, 1996. 93 s. ISBN 80-85963-18-3.

9. LACINA, Lubor, RUSEK, Antonín. *Evropská unie : trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 260 s. ISBN 978-80-7380-077-2.
10. MALACH, Antonín, et al. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2005. 524 s. ISBN 80-247-0906-6.
11. PITROVÁ, Lenka, et al. *Když se řekne Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha : Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2.
12. SKOKAN, Karel. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Ostrava : Repronis, 2004. 156 s. ISBN 80-7329-059-6.
13. ŠVEJDA, Pavel, et al. *Inovační podnikání*. 1. vyd. Praha : Asociace inovačního podnikání ČR, 2007, 2007. 345 s. ISBN 80-903153-6-5.
14. VEBER, Jaromír, SRPOVÁ, Jitka. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 311 s. ISBN 978-80-247-2409-6.
15. WOKOUN, René, et al. *Regionální rozvoj : Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha : Linde Praha, a.s., 2008. Regionální politika v Evropské unii a České republice, s. 329-426. ISBN 80-7201-699-0.
16. ŽÍTEK, Vladimír, et al. *Teoreticko-metodologická východiska hodnocení regionálních rozvojových projektů : Realizační výstup výzkumného záměru MŠMT 145600001 "Faktory efektivnosti rozvoje regionů"*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2003. 128 s.

17. *Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.* [online]. c2004 [cit. 2009-11-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.cmzrb.cz/o-bance>>.
18. *Dotační poradenství* [online]. 2009 [cit. 2009-11-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.komora.cz/hk-cr-top-02-sede/podpora-podnikani-v-cr/dotacni-poradenstvi/default.aspx>>.
19. *Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013*. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. 2006- .
20. *Možnosti rozvoje podnikání* [online]. 2009 [cit. 2009-11-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>>.
21. *Regionální poradenská a informační centra* [online]. [2009] [cit. 2009-09-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/regionalni-informace/regionalni-poradenska-a-informacni/1000437/2301/#b17>>.
22. *Statistika čerpání dotací z programů OPPI* [online]. 2009 [cit. 2009-12-31]. Dostupný z WWW: <<http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpaniDotaci.aspx>>.
23. *SZIF - Seznam příjemců dotací* [online]. 2010 [cit. 2010-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/spd>>.
24. *Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2008*. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. 2009- .

22 Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Cíle a nástroje regionální politiky

Tabulka 2: Možné rozdělení zdrojů financování podnikání

Tabulka 3: Maximální intenzita veřejné podpory dle Regionální mapy ČR

Tabulka 4: Rozložení finančních prostředků na podporu MSP v roce 2008

Tabulka 5: Přehled jednotlivých programů podpory v rámci OPPI

Tabulka 6: Počet projektů MSP podle dotačních programů k datu 31. 12. 2008 v tis. Kč

Tabulka 7: Čerpání prostředků prostřednictvím ČMZRB datu 31. 12. 2008 v tis. Kč

Tabulka 8: Celkový počet podaných žádostí v rámci OPPI k 31.12.2009

Tabulka 9: Přehled počtu předložených žádostí v rámci jednotlivých programů

Tabulka 10: Celkový počet odmítnutých žádostí k 31.12.2009

Tabulka 11: Odmítnuté žádosti o dotaci v rozdělení na jednotlivé programy podpory

Tabulka 12: Skutečné proplacení k 31.12.2008

Tabulka 13: Počet obdržených dotací v jednotlivých krajích

Tabulka 14: Objem přidělených finančních prostředků

Tabulka 15: Přepočet počtu úspěšných subjektů a objemu dotace na jednoho obyvatele

Obrázek 1: Vývoj počtu aktivních subjektů MSP v ČR v letech 1998 – 2008

Obrázek 2: Vývoj počtu zaměstnanců MSP v ČR v letech 1998 - 2008

Obrázek 3: Vývoj výkonů MSP v ČR v letech 1998 - 2008

Obrázek 4: Celkový počet podaných žádostí k 31.12.2009

Obrázek 5: Celkový počet odmítnutých žádostí k 31.12.2009

Obrázek 6: Objem celkové dotace v mil. Kč k 31.3.2010

Obrázek 7: Počty úspěšných příjemců dotace z PRV

Obrázek 8: Objem celkové dotace v mil. Kč

23 Přílohy

23.1 Porovnání počtu předložených žádostí o dotaci v mezikrajovém srovnání v rámci OPPI k 31.12.2009

Kraj	Eko energie	ICT v podnicích	ICT a strategické služby	Inovace	Inovace	Klastry	Marketing	Nemovitosti	Poradenství	Potenciál	Prosperita	Prosperita	Rozvoj	Školící střediska	Technologické platformy	Celkem
				-	-						-	-				
				Inovační projekty	Ochrana průmyslového vlastnictví						veřejná	neveřejná				
Jihočeský	137	47	15	70	28	2	37	40	8	19	2	0	16	19	4	444
Jihomoravský	156	138	94	147	67	7	183	80	31	94	12	1	142	75	7	1234
Karlovarský	41	17	4	29	0	2	16	21	11	5	0	1	59	12	0	218
Královéhradecký	78	62	21	89	21	4	45	70	15	19	0	0	0	17	1	442
Liberecký	69	30	15	52	29	1	45	36	8	20	1	1	18	7	2	334
Moravskoslezský	123	107	63	99	48	7	116	102	21	34	7	2	353	50	2	1134
Olomoucký	110	71	25	69	26	1	57	71	21	31	2	1	166	29	2	682
Pardubický	70	54	20	74	6	1	57	64	13	30	3	0	51	21	1	465
Plzeňský	98	34	27	46	33	0	31	33	10	25	0	1	11	11	1	361
Středočeský	162	107	66	201	28	2	82	81	13	109	9	2	13	63	8	946
Ústecký	100	45	11	60	9	0	34	48	17	33	2	1	186	19	5	570
Vysočina	71	53	5	59	26	2	69	48	13	21	1	0	100	26	0	494
Zlínský	139	106	27	88	30	2	107	95	23	51	2	8	95	84	1	858
Celkem	1354	871	393	1083	351	31	879	789	204	491	41	18	1210	433	36	8184

23.2 Porovnání počtu vyřazených žádostí o dotaci v mezikrajovém srovnání v rámci OPPI k 31.12.2009

Kraj	Eko-energie	ICT v podnicích	ICT a strategické služby	Inovace	Inovace	Klastry	Marketing	Nemovitosti	Poradenství	Potenciál	Prosperita	Prosperita	Rozvoj	Školící střediska	Technologické platformy	Celkem
				-	-						-	-				
				Inovační projekty	Ochrana průmyslového vlastnictví						veřejná	neveřejná				
Jihočeský	83	19	3	39	6	1	13	17	3	7	0	0	9	4	1	205
Jihomoravský	96	67	32	81	19	2	46	31	7	46	2	0	52	31	3	515
Karlovarský	29	4	1	14	0	2	5	10	1	3	0	0	20	5	0	94
Královéhradecký	39	24	6	36	4	1	15	30	4	12	0	0	0	7	0	178
Liberecký	35	14	5	27	19	0	21	16	2	6	0	0	4	2	0	151
Moravskoslezský	48	48	19	46	12	2	43	32	5	19	2	0	121	10	0	407
Olomoucký	47	34	7	33	12	0	16	28	4	14	0	0	73	12	2	282
Pardubický	37	16	7	39	3	1	13	25	2	16	1	0	17	11	1	189
Plzeňský	55	15	7	19	22	0	10	18	2	10	0	0	5	5	0	168
Středočeský	94	49	30	102	5	1	24	31	2	60	3	1	6	29	1	438
Ústecký	56	21	4	41	3	0	13	18	10	22	0	0	83	6	1	278
Vysočina	36	20	4	31	13	1	28	21	1	10	0	0	39	11	0	215
Zlínský	72	43	9	42	7	1	33	37	9	23	0	1	25	43	0	345
Celkem	727	374	134	550	125	12	280	314	52	248	8	2	454	176	11	3467